

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR

Kiadja:

SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A forrongó egyház.

Budapest, július 4.

(v.) Tul a Lajthán, a szomszédos Ausztriában érdekes evolúcióra szánta rá magát a római egyház. Szakitott egy rideg állásponttal, amelyhez csaknem ötven esztendőn át makacsul ragaszkodott s a rá nézve egyre súlyosbodó helyzet nyomása alatt beletörődik immár valamibe, amit eddig a dogma nevében hajthatatlan szigorral utasított vissza. A mimikri-elméletnek újabb megvalósulása ez amaz egyház történetében, mely mindig kiváló ügyességgel gyakorolta az alkalmazkodást s mely hitelveinek elméleti fenntartása mellett a változó viszonyokhoz s a mulékony korszallemhez való okos hozzásimulást valóságos művészeté tudta emelni.

A vegyes házasságokról van szó, arról a kérdéstről, amelyben a katolikus egyház nálunk nem ismert soha tréfát s amely miatt — nemzetünk belső egységének és nyugalmanak nagy kárára — annyiszor szállt eles tusába a magyar államhatalommal, míglen a nagy egyházpolitikai reform egyszersmindenkora ki nem ütötte a támadó fegyvert az ecclesia militans kezéből. Hát Ausztriában az egyház okosabb volt: okulva a magyar példán, idejekorán engedett dogmatikus merevségéből, nehogy itt is drasztikus következményei származzanak csökönysök magatartásának. Tul a Lajthán a katolikusok és protestánsok közt kötött házasságokat csakis akkor ismerte el és áldotta meg a római egyház, ha ő maga dispensációt adott előzetesen. Ez a dispensáció pedig nem járt ingyen. Ára volt annak, nagy és elengedhetetlen ára. A katolikus félnek reverzálást kellett adnia, hogy ivadékait a római egyházba fogja felvétetni s a pap kívánságára ezt a nyilatkozatát esküvel kellett megerősítenie. Ha ezt meg nem tette, a katolikus

pap tudomást sem vett a házasságról, a mátkapárt elutasította, nem törődve azzal, ha a jegyesek aztán a protestáns lelkész elé járultak s véle áldatták meg frigyüket.

Ez volt az állapot mostanáig. Ezentul másképp lesz. Az osztrák püspöki kar legújabbban rendeletben utasítja a papságot, hogy ne engedje a protestáns lelkész elé vonulni a vegyes párokat, ne bocsássa el őket üres kézzel a plébániák portáiról, hanem adja meg nekik reverzális nélkül is, eskü nélkül is, dispensáció nélkül is a kihirdetést, meg az ugynevezett *passiva assistentiát*, mely távoiról sem jelenti ugyan a vegyes házasságok megáldását, de jelenti mindenestre jogi elismerésüket. Gáncsolni ezért nem fogjuk a római egyházat, sőt okosnak és ügyesnek mondjuk eme sakkhuzását a *Los von Rom*-jelszó alatt megindult mozgalommal szemben. Ott, ahol évente 15.000—20.000 pápista lélek szakad el a nemzeti indulatok izzó hatása alatt az egyháztól, érthető, hogy a katolikus papságnem kívánja többé a protestáns felekezet karjaiba kergetni még azokat a hivatelt is, akik, noha máshíű hitvest választottak, mégis katolikusok kívánnak maradni. A *Los von Rom*-mozgalom manapság azzal a veszedelemmel jár Ausztriában, hogy akiről a római egyház leveszi a kezét, az szinte önkéntelenül sodródik bele ebbe az áradatba. A tapasztalat megtanította az osztrák püspököket, hogy amely mátkapár hiába kopogtatott a katolikus plébániára, az dehogyan adta vissza egymásnak a jeggyűrűket, hanem elment szépen a protestáns lelkészhez, aki kuláns módon gondoskodott, hogy férj és feleség lehessen minden lelkikényszer nélkül. Az az idő elmúlt Ausztriában, amikor a római egyház hidegvérrel nézhette hiveinek eme zarándoklását a protestáns paplakok portái felé. Ma már igen erős érdeke az osztrák katoliciz-

musnak, hogy hivei ne tapasztalhassák a protestáns papság előzékenységét. Versenyre két hát ezzel az előzékenységgel s elvben fenntartva dogmáját, a gyakorlatban engedményeket tesz eddig makacsul érvényesített állásfoglalása rovására. Hiveinek létszámát féltvén, így törekszik elhárítani legalább elhárítható részét veszteségeinek. Ime, a mimikri tana, az alkalmazkodásnak, a környezethez való simulásnak érdekes tünete.

Ugyanez az igyekezet más téren is érvényesül a római egyház kebelében. Katolikus hittudósok, nagynevűek, sőt világhírűek, az utóbbi időben sűrűn vállalkoznak arra a nehéz feladatra, hogy a dogmát összhangba hozzák a természettudományi ismeretekből táplálkozó modern korszallemmel. Nagyjelentőségű és érdekes tünet ez, mely a felvilágosult katolicizmus háborúját jelzi az ultramontanizmussal szemben. Nem kisebb ember, mint Ehrhardt, nemrégiben még a bécsi, mostanában a strassburgi egyetem tudós theologiai tanára, állott zászlótartóul e modernizáló törekvés élére. Könyve, mely a római egyház maradi szellemének izen hadat, óriási feltűnést keltett világszerte. Ehrhardt érzi, hogy ahol a dogma a természettudományok egyre szélesebb körben terjedő ismereteivel kerül szemközt, ott végzetes harcnak kell fejlődnie, amelyben a hit kénytelen meghátrálni a tudás elől. Arra igyekszik hát, hogy ezt a harcot megelőzve, a tudomány vívmányaival összhangba hozza a vallás dogmatikus tartalmát. Pálcát tör a boszorkányhit felett, keményen elítéli az inkvizíció kínzókamaráit és máglyát, megbélyegzi a vallás talajába dudva módra keletkezett sokféle szót babonát, s mindezt a temérdek eltévelyedést részínt az elmúlt idők eltorzult korszallemének, részint ama korszakok egyházi vezérlete elmaradottságának tudja be, magát az egy-

TÁRCA

Esküvő előtt.

Még néhány röpke, lázas pillanat
S állunk a templom-ívezet alatt.

A pap beszél és zúg az orgona:
Ne hagyjátok el oh egymást soha!

Kebled piheg, szemedben könny rezeg.
Mért reszket, mondjad, hóféhér kezéd?

Nyujtsd felém, oh, hadd vezesselek,
Hadd induljak az útra teveled.

Hosszú ez az út, de vidáman fogadd.
Elébed szórok friss virágokat.

Madár dalol és zöld lomb integet,
Felhő nem lepi el a kék eget.

Szellő susog búbájós szép mesét:
Boldog, ki megtalálta kedvesét...

Jó évre év, hajunk már hóféhér,
De a mi útunk véget sohse ér.

Az ifjuság mint álom tova száll,
De útunk most is napfény, rózsaszál.

Oh nyujtsd kezéd, oh jőjj csak te velem,
Oly szép ez út: az örök szerelem.

Feleki Sándor.

A nagy kriminálista.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Zöldi Márton.

— Mit gondol, ügyvéd ur, mennyit kaphatok?
Ezt a kérdést egy gondosan öltözött, széles vállú és selymes szakállu ur intézte a híres ügyvédhez, Tilbey Alfonzhoz, kit a törvényszéki riporterek konok következetességgel *nagy kriminálistának* neveznek. És méltán, dr. Tilbey híres védő, avatott mestere a jogászkészültségre, ki lágy, rokonszenves baritonjával épp úgy el tudja érzékenyíteni az esküdeket, mint ahogy veszedelmes ürgecséggel, ötletességével megtompítani tudja a legsúlyosabb vádak életét. Mint a legtöbb védő, Tilbey Alfonz is szenvedélyes szeretettel csüng mesterségén. A tárgyalásokon olyan benső meggyőződéssel érvel, mintha a bűn tényleg csak a vádhatóság képzeletében léteznék, mintha csupa hamis ráfogásokkal kellene küzdenie.

— Velem soha sem fogja elhíttetni a tisztelt királyi ügyész ur, hogy védenem a terhére rótt cselekményt elkövette... szokta mondani, néha akkor is, ha a vádlott beösmérésben van.

De leszámítva a bántó szinpadiaságot, a természetévé vált viharos hang- és taglejtést, Tilbey körmönfont fiskális, ki nem egy embert rántott ki a kriminális hinárból. Ilyenkor oly diadalmasan beszél, sőt úgy érez, mintha ártatlan galambot szabadított volna ki a sasok karmaiból. A galamb persze többnyire sikkasztó, tolvaj vagy orgazda. Ez az elfogultság gyakran tapasztalható az ügyészeknél is, természetesen a másik végletben. Az ember elképpend, megborzad, hogy az igazságszolgáltatás csarnokaiban két egyforma jogi intelligencia fölött rendelkező ember miképp vé-

lekedhetik annyira ellentétesen egy és ugyanazon dolog és személy fölél. Hiába, idővel mindenki rabja lesz a szokásnak.

A selymes szakállu ur türelmetlenül várt a válaszra, az ügyvéd nyugodtan lapozgat az osztrák váltófogó kézikönyvében, mely semmi összefüggésben sem áll a kérdéses esettel.

— Hm, kedves barátom, ön azt kérdezi, mennyit kaphat? Lássuk csak... 391... 392... igen... hát bizony, kedves barátom, azt hiszem: két esztendő.

A selymes szakállu ur idegesen ugrik fel a puha szőlyébfől.

— Micsoda, két esztendő?

— Hja, kedves barátom, közokirathamistás... Az állam nagyon brutális, ha okmányairól van szó. Az állam különben mindig brutális... ezt én mondhatom önnek. Egész más, ha magánokirathamistásról lenne szó, kedves barátom...

A nagy kriminálista minden kliensét *kedves barátjának* nevezi. Beesületes meggyőződéssel, mert vele érez, vele szenved, vele örvend. A gonosztevőkkel szemben csupa nyájasság és előzékenység szakasztottan úgy kezeli őket, mint a kereskedő a vevőt, az iparos a megrendelőit. Megbecsüli őket, mert tudja, hogy ezeknek köszönheti karrierjét, vagyonát.

— Igen, igen, kedves barátom — folytatja, mint akit a tárgy kellemesen szórakoztat — nagyon meg lehetünk elégedve két esztendővel. Nem szabad felejtenünk, hogy ön már hat hónapot ült sikkasztásért. Ön ért engem. Különbön sok függ attól, milyen szakvéleményt kapunk az írásszakértőktől... én mindent el fogok követni, kedves barátom. Ami pedig az előleget illeti...

— Most csak ötven forintot adhatok —

háza s a vallást pedig ártatlannak mondja e hibákban. Így kigyomlálván a multból a fonákosságokat, a jelen s a jövő számára a szellemi szabadságot követeli az új katolicizmusnak ez a rokonszenvesen merész irányzata. A tanító egyház mellé Ehrhardték azt az egyházat akarják tenni, amely maga is tanul. Tanul tudni és tanul felelni. Tudni a természetudomány vívmányait. És elfelejteni a sőtét multnak végzetes tevélyégeit. Az igazat megvallva, maga Luther Márton sem kívánt ennél többet Wittenbergában. És bátor kezdésének a reformáció lett a gyümölcse. Az új katolicizmus — a dogma és a modern tudomány közt táfongó örvény láttára — új hitzakadástól tart nyilván s a római egyház keblében akar a bomlásnak elébe vágni. Az új reformációt a .vázóit reform révén akarja megelőzni. Érdekes és dicsőséges törekvés, melynek peripetiáit feszült figyelemmel kíséri a civilizált világ közvéleménye.

BELFÖLD

A pénzügyminiszter szabadságon. Gasteinből távratozzák, hogy Lukács László pénzügyminiszter ma oda érkezett.

Széll Kálmán a kivándorlási kongresszushoz. Széll Kálmán miniszterelnök a dunántúli kivándorlási kongresszus üdvözlésére a következő távirattal jelelt: A kivándorlási kongresszus nevében hozzám intézett üdvözlésed köszönöm. A kivándorlás ügyét mindenkor élénk figyelemmel és meleg érdeklődéssel kísérem. Széll.

A szerb egyházi kongresszus. Karlovaáról jelentik: A szerb nemzeti egyházi kongresszus mai ülésén a kongresszusi választmány üresedésbe jött helyeit töltötték be. Megválasztottak: Dr. Medakovich helyett, Dumsa Dezső, aki azonnal lemondott a tagságról, mire helyette dr. Mihajlovičot választották meg rendes taggá; továbbá Nikolajevics Milán helyett, Budiszavljevics zágrábi főispánt rendes taggá és Karamata István helyébe dr. Radivojevics zimonyi ügyvédet választották póttagnak. A kongresszusi választmány eszerint Zmejanovics püspökön és Budiszavljevicson kívül radikálisokból áll. A kongresszus több petíciót intézett el. A legközelebbi ülés kedden lesz.

A kiegyezési tárgyalások. A N. W. T. azt jelenti, hogy a jövő héten Bécsben folytatni fogják a kiegyezési tárgyalásokat, amely alkalmából a magyar szakminiszterek Bécsbe utaznak.

mondja a selymes szakállu okirathamisító félenként.

— Az kevés, nagyon kevés, barátom, de minthogy ön régi kliensem... nem bánom. A többi majd hozza el, nagy kiadásaim vannak, kedves barátom... négy segéd... Egyébként legyen nyugodt, garantálom, hogy két évvel kimászunk ebből a garjból... van egy kuriai döntvény... majd alkalomlag megmutatom... ismétlem: két év a maximum.

— De, ügyvéd ur, kétévi fegyház!

— Ki beszél itt fegyházról? Börtön, kedves barátom, börtön, egyszerű börtön. Isten veled, kedves barátom, csak legyen egészen nyugodt... börtön...

A selymes szakállu ur, bár nem egészen nyugodtan, de távozik.

Köpcös, kövér, kopasz ember lép nyomban utána az ügyvéd szobájába bizalmas mosolygással. Minden ócska rajta, még a fogai is olyan rozsdásak, mintha ócskakat tétetett volna.

— A doktor ur már nem is ösmer? — kérdezi mosolyogva.

— De igen, azaz hogy...

— En vagyok a Goldfinger.

— Ahá, kárpitos...

— Nem, kérem, az ócskavaskereskedő a Henger-utcából.

— Emlékszem, igen.

— A doktor ur védett egyszerű.

— Tudom, felmentették...

— Nem, kérem, elítéltek két hónapra.

— Igen, emlékszem, a tábla, család...

— Nem, kérem, orgazdaság...

— Igen, igen, a tanuk rosszul vallottak...

— Igen, a tanuk, — mosolygott Goldfinger, — a doktor urnak egyszerű emlékezőtehetsége van.

— Hja, kedves barátom, a nélkül nem lehet valaki védő. Nos, mi jót hozott, kedves barátom?

— Megint van egy kis bajom. Kérem, az

Örült-e, vagy gonosztevő? Korn Artur, a megalkodott pángermán firconokot illeti ez a kérdés. Hiába itéli el kemény büntetésre, hiába pellengérezik ki, folytatja izgatásait szennyes újságjában szemtelenül és ostobául. Szemtelensége bosszant, ostobasága megnevetett bennünket. Es ebben van az a némiképpen kiengesztelő momentum, amely felveteti velünk azt a kérdést, hogy ez az ember hátha nem is gonosztevő, hanem örült? Legújabb butasága a következő:

Valamelyik kassai kalendáriumban megtalálta a *Ne higgy magyar a németnek*... kezdetű kuruc nótát, melynek Thaly Kálmán szerint maga Rákóczy Ferenc volt a szerzője. Ezt a nótát lefordítja ijyetéknéppen:

„Nicht glaube, Magyare, dem Deutschen,
Wenn er dich auch was immer glauben machen will;
Denn wenn er dir auch einen Brief giebt,
So gross wie dein Runder Mantel,
Und ein solches Siegel darauf schlagte,
Wie der Umkreis des Mondes,
Es ist daran gar nichts wahres —
Möge ihn Jesus Christus schlagen!!...“

Az eredeti magyar vers hatalmas, szilaj ereje persze hiányzik ebből a lapos, buta fordításból. Ki ismerne rá abban a zöngemenyben erre az ösereji strófára:

Ne higgy, magyar, a németnek,
Akármivel hitegetnek!
Mert ha ad is nagy levelet,
Mint a kerek köpönyeged
S pecsétet üt olyat rája,
Mint a holdnak karimája,
Nincsen abban semmi virtus, —
Verje meg a Jézus Krisztus!

Ez bizony egészen más. Am nem ez a nevezetes a dologban, hanem az, hogy Korn Artur, a sikerült műfordítás bemutatása után, *kivályi ügyészért kiált*. Igenis, nem kevesebb a kívánsága, mint hogy fogják perbe a kuruc-dal szerzőjét *nemzetiség ellen való izgatás miatt*. Ezek után, azt hisszük, nyugodtan ajánlhatjuk Korn Artur urat az egészségügyi hatóság figyelmébe.

A honvédkerületek. A lapokat ismételtén bejárta az a hír, hogy a honvédkerületi parancsnokságok székhelyeit a hadtestparancsnokságok székhelyeire helyezik át. Amint értesülünk, ez a hír teljesen alaptalan; különben a honvédkerületek számát és székhelyeit a honvédségről szóló 1890: V. t. c. 6. §-a állapította meg, ennélfogva a híresztolt változtatásokat csak a törvényhozás jogánatosíthatná.

borzasztó, hogy bennünket ócskavaskereskedőket hogy macerálnak. Tessék elhinni, utazik ránk a tekintetes törvényszék. Nekem nyolc eleven gyermekem van.

— Vád alá helyezték? — kérdezte az ügyvéd, ki most nem nagyon érdeklődött a családi körülmények iránt.

— Igenis, kérem. Vettem vasakat s volt köztük három puská...

— Érttem, csak folytassa!

— Mit értek én a puskához? Hát jáger vagyok én? Megvettem, azt hittem, ócskavasak...

— Természetes. Mennyiért vette meg?

— Mit tudom én? Kifizettem becsületesen, egy krajcárral sem maradtam adós. Bárosak nekem mindenki úgy megfizetne. Honnan tudtam volna én, hogy lopott? Nem vagyok én spiritiszta.

— Persze, hogy nem. És a tolvaj?

Goldfinger bizalmasan hunyorított.

— Meghalt a kórházban.

— Brávó! Ennél okosabban nem tehetett.

Ne féljen semmit, egy hajszála sem fog meggörbülni. Mindjárt fel is veszem a tényvázlatot. Így. Mennyit fizetett egy puskáért?

— Mit tudom én? Nem vagyok én spiritiszta.

— Igaz, nem bejegyzett cég, nem tartozik könyveket vezetni. De mégis, öt forintot, hat forintot?

Goldfinger gondolkozott.

— Azt hiszem, hét forintot.

— Nagyon helyes, hét forint, az igen tisztességes ár egy ócska puskáért. En se adnék többet. Ne féljen semmit, majd elcsináljuk.

— Hiszen tetszik tudni, csak a miatt vagyok nyugtalan, mert a leányom menyasszony.

— Érttem, ön nem szeretne ülni a lakodalm napján, persze, persze az kellemetlen.

— Igenis, kérem, aztán még a párti is viszszaemehet. Az a másik nagyon tisztességes fa-

A horvát tasokók. Zágrábból jelentik, hogy ott tegnap este az ugynevezett haladó-párti horvát ifjúság gyűlést tartott, melyben két határozati javaslatot fogadtak el. Az egyikben elítélik az államvasutakat, hogy a zágrábi üzletvezetőségnek horvát munkásokat bocsátottak el, a másikban pedig üdvözlük Vrbanics képviselőt azért, mert a horvát-magyar kiegyezés dolgában külön nunciumban fejtette ki a horvátok igényeit. Egyszermind felszólítják a horvát népet, hogy támogassa a horvát regnikoláris bizottságot, hogy legalább ama követeléseinek tudjon érvényt szerezni, amelyeket a magyar regnikoláris bizottsághoz intézett nunciumában fölserolt.

A kis haladók gyülesezhetnek, amennyit akarnak, nincs ellene semmi kifogásunk. Zágrábból külön dolgokhoz szoktattak hozzá bennünket. Csak a szegény államvasutat sajnáljuk. Igazán féltjük hogy összerokad e szörnyű töltet sulya alatt.

A szalkai mandátum. A szalkai kerület petíciójával megtámadott országgyűlési képviselője, Jakabffy István mandátumáról lemondván, a kerület szabadlevél választóinak egy része tegnap gyűlést tartott, melyen Konkoly-Thege Sándort kiáltották ki képviselőjelöltül. A központi szabadlevélpárt is tegnap tartott Ipolyságon gyűlést, amelyen elhatározták, hogy Konkoly-Thege Sándort erkölcsi támogatásban részesítik. A közgyűlésből Somogyi László pártelnök a következő táviratot küldte Széll Kálmán miniszterelnöknek:

A szalkai szabade.vüpart mai értekezletén és ennek alapján a megyei szabadelvüpart is a párt jelöltjének Konkoly-Thege Sándort, a kerület volt képviselőjét jelölte ki. Midőn ezt nagyméltósággal tudatni szerencsénk van, egyúttal ószinte ragaszkodásunk kiejezését kegyesen fogadni kérjük.

Bárod Podmaniczky Frigyeshez szintén küldtek táviratot.

A kerületnek ezideig volt képviselője, Jakabffy István szabade.vüpart programmal újból tellep.

Országos tanárgyűlések.

Budapest, július 4.

A szabade.kai és a brassói tanárgyűlés ma éjjel véget ért. Mind a két értekezlet tömörkedő figyelemreméltó eszmével és gondolattal termékenyítette meg a középiskolai oktatás ügyét. A magyar népoktatás javítása a főcélja a tanítóképző-tanárok budapesti gyűlésének, amely ma vette kezdetét. A gyűlésekről a következő tudósításaink adnak számot.

(A középiskolai tanárok.)

A középiskolai tanárok szabade.kai gyűlése ma bejeleződött. Reggel választmányi ülés volt, amelyben a tegnap megválasztott új választmány megalakult a következő három éves ciklusra. Délután három óra-
kor folytatták a közgyűlést Beöthy Zsolt elnöklésével. A titkár felolvasta Wlassics miniszter s Szilinszky

milia... Doktor ur, én nem sajnálnék két-háromszáz forintot, amár a mostani gsetek...

— Helyes, kedves barátom, majd a segédem ki fog állítani egy díjlevelet háromszáz forintról. Előleg nem kell, a Goldfinger-cég jó nekem.

Alálszolgálja, kedves barátom. Ne féljen semmit! Az ócskavaskereskedő épp oly mosolygva távozik, mint ahogy jött, a segéd jelenti, hogy Hornerné itt van.

— Küldje be rögtön!

Kisső alacsony természetű, feltűnően osinos asszony lép az ügyvéd szobájába. Az elegáns disztésű, finom szalmakalap alól dus, aranyoszőke hajfonat tornyosodik. Az ember hajlandó hinni, hogy festett, annyira elűt a sűrű barna szemöldöktől és az idegesen csillámló fekete szemektől. Az első tekintetre meglátjuk, hogy ez a nő tud öltözködni. A halvány-lila selyembluz redői gondosan vannak elrendezve, az apró rózsás fülek ovális cimpáiban erősfényű butonok ragyognak. Minden comme il faut, csak a matt-színű selyem napernyő csipkediszítése kissé tulságosan gazdag. Olyan kirakataba-
való.

A nagy kriminálista figyelmesen, szinte kémlelve nézi. Mintha bizonyítékokat keresne a toáletten.

— Nagyon örvendek, parancsoljon helyet foglalni!

A kis szőke asszony idegesen ráncigálja ujjairól a keztüüt.

— Ügyvéd ur, — mondja olyan hangon, mely a sírás felé akar közeledni, — meglátja, én még öngyilkos leszek. A szegény...

— No persze, olyasmit soha sem szabad tonni és egyelőre nincs is miért.

— Ha az embernek olyan férje van.

— Igaz, nagyon haszontalan ember, nem épp a sikkasztás miatt mondom, de tegnap beszéltem vele a fogházban, nagyon megharagudtam rá, nagyon, majdnem letettem a védelmét.

— Mit mondott?

államtitkár üdvözlő táviratait és dr. Platz Bonifác szegedi tankerületi főigazgató, Hofer Károly és Bak-say távollmaradásukat kimentő leveleit. *Schmauss* Endre főispánt és *Frankl* Istvánt ny. igazgatót nagy lelkese-déssel disztagnak választották meg.

Endrei Akos, a *kaposvári* állami főgimnázium irodalom-tanára tartotta meg — a napirendre térve — magas színvonalon álló előadását. A magyar nyelv és irodalom új tantervehez kapcsolata széleskörű gyakorlati tapasztalatokra s nagy pedagógiai tudásra valló értékesítés. Az igazi magyar műveltség ügyének hi-vátott szószólója a magyar középiskolai tanárságnak ez az érdemes tagja. Eddigi munkássága is a magyar kultúrának állott sikeres szolgálatában. *Endrei* Akos német tankönyve is a magyaros művelődés elismert jelentőségű eszköze; ezt a célt szolgálja újabb munkája is, a magyar klasszikusok kommentáros kiadása. Mély gondolatokkal s magvas eszmékkel teli előadá-sát figyelmes érdeklődéssel hallgatták és szakszerű vita-során elismerő bírálatot méltatták.

A sok üdvös újítás közt *Endrei* értékezése során rámutatott különösen azokra, amelyek az irodalmi tanítás súlyát az iskolai és házi olvasmányokra helyezték át és a tanulók szóbeli és írásbeli előadási képes-ségének fokozását előzzék. Az átmeneti akadályok elhárítására a következő javaslatokat tette:

1. Főkérendő a tanhatóság, hogy azon irodalmi műveknek kiadási jogát, amelyek az új tanítástervben iskolai és magánolvasmányokul vannak kijelölve, az illető kiadótól megszerezze s ezáltal igen olcsó szö-zvegkiadásokban való közrebozósításukat lehetővé tegye. Az ifjúsági könyvtár minden osztályban külön szervezendő. 2. Pályázat vagy megbízás útján gondoskodni kellene olyan irodalmi kommentá-rok létrejöttéről, amelyek az elírt iskolai és magánolvasmányokat az iskolai tanítás és nevelés szempontjából magyaráznák. 3. Az önképző körök-nek vissza kell állítani eredeti rendeltetésüket s egye-dül az irodalmi oktatás geszdeszközéivé kell tenniük. 4. Gondoskodni kell minél tartalmasabb és sokoldaluból dolgozatihétként és vizálatok elgyebéltől gyűjteményekről. 5. Az alsó osztályokban a tanítás súlyát ne a grammatizálásra helyezik és lehetőleg csak a magyar nyelvből képeztetik, mindenesetre pedig magyar anyanyelvű tanára bizzuk a tanítást. 6. Végrehajtandó egy a 80-as évek végén tartott fő-igazgatói értekezletnek azon határozata, mely szerint a egyesajkú iskolák alsó osztályai számára külön magyar nyelvi kézikönyvekről kell gondoskodni. 7. A műlajok tárgyalásával kapcsolatban vagy az egyes magyar művek értelmezése alkalmával a világirodalom kiváló remekiről és remekműveit is megismerte-tendők. 8. A műkielirészek gyűjteményét ki kell adni és a nyelvtanítás céljaira folyóirat alapítandó.

Hosszabb vita után némi módosítással határo-zatra emelte a gyűlés *Endrei* Akos javaslatát.

Bleier Jakab a gimnáziumi német nyelvtanítás módszere és feladata című előadásában állást foglal az új vagy direkt módszer ellen. Psychológiai alapon kifejti, hogy ami jó van az új methodusban, azt a *Herbart*-féle tudományos paedagógiából kölcsönözték, ami pedig igazán új, az nem egyezik a gimnázialis nevelés feladatával, a gimnáziumi német nyelvtanítás céljával.

Az ő törekvése az, hogy a pedagógiából ki-szorítani segítsen minden reklámszerű eszközökkel és frázisokkal dolgozó idegenből hozzánk átsopott

áramlatot. Az előadó állásfoglalása több hozzászólást provokált. A vitának szélesebb medert adva, kiadják a kérdést a tanári köröknek.

Négyessy László (Budapest) ismertette az alu-kulóban lévő Magyar Nyelvtudományi Társaság esz-mét, mely a természetudományi társaság mintájára a laikusokat is körébe vonná. Kívánt a hagyományok és a nyelvanyag gyűjtése céljaira. Kéri a tanárokat, hogy városaikban a művelt közönség körében propa-gálják az érdemes vállalkozást.

Kemény Ferenc ajánlotta, hogy a középiskolai diákokat táltsák el a sportegyesületektől.

Horvay Róbert (Debrecen) kéri, hogy a francia nyelv helyszini tanulmányozására tanári vezetéssel küldjenek ki évenként irancnyelvi tanárjelöltet. Mindkét javaslatot az igazgatóság figyelmébe ajánlja a közgyűlés.

Ezzel a közgyűlést *Beöthy* Zsolt elnök bere-kesztette. Délután Újvidékre rándult a tanáregyesület, ahol a városi tanács hivatalosan fogadta a társaságot.

(A polgáriiskolai tanárok.)

A polgáriiskolai tanárok *Brassóban* ugyancsak befejezték értekezletüket. Holnap már kirándulásra in-dulnak a tanárok s tanítónők. *Lád* Károly elnöklésé-vel folytatták ma a gyűlést. Az elnök bejelentette, hogy üdvözlések érkeztek *Morlin* Emiltől, *Hermann* Antalról s *Krammer* Győzőtől. Lelkesen szöltözött ezután a polgáriiskolák gyakorlati jelentőségéről. Bejelentet-tek a szakosztályok tegnapi döntését a polgári leány-iskolák tantervéről és ennek kapcsán kimondották, hogy a német nyelv ezental a polgári leányiskolában csak fakultatíve taníttassék, mivel heti 2—3 órában amugy sem lehet eredménytelten tanítani.

Guttenberg Pál (Budapest) fejtegette az iskola, kivált a polgári iskola társadalmi feladatait. Ennek teljesíthetése céljából szükséges, hogy az iskola végző és életbelépő tanítványairól bő adatokat gyűjtsön és abiturientiést vagy egyesületek segítségével, vagy tanfolyamokkal a maga körébe vonza. — *Hortobágyi* Antal (Budapest) az írásbeli dolgozatokról értekezett, melyeknek céljával a helyesrást és fogalmazást tüzi ki. — *Fekete* Benedek (Hosszitalu) a magyar ifjúsági irodalomról szól. A hamisítatlan magyar karakter szószólója és ennek kialakítására kívánja az igazán magyar ifjúsági irodalmat sorompóba szölitani. Az előadások tetszéssel találkoztak.

Volenszky Gyula tett ezután jelentést a közgyűlés első napján tanácskozó szakosztályok működéséről, amelyek a polgári leányiskolák tanterv-revizójával foglalkoztak. A hivatalos jelentések során meghallgat-ták a 10titkár jelentését, amely szerint a tanárság a polgári iskolai reform késedelme miatt izgatott. Beszámolt a 12 körévi működéséről, valamint arról, hogy 1100 tagja van az egyesületnek. *Miklós* Gergely pénztáros jelentését is tudomásul vették és a költés-velést, mely 12.100 koronáról szól.

Következtek az indítványok. A *bácsbodrogmegyei* kör alapszabályváltoztatást kér és a közlönyben a ta-nári körök számára nagyobb tért. A *délividéki* kör in-dítványozza, hogy a polgári iskola novelláris uton vételessék ki az 1868: XXXVIII. törvényeikkől. Vé-telessék ki a tanielügyelők alól és szakielügyeletben legyen része. A Pedagógium akadémiái rangra eme-lendő. Polgári iskolai szakemberek rendelendők a kultuszminisztérium illető osztályába. Polgári iskolába csak ilyen oklevélű embert nevezzenek ki. Az igaz-gatói állásokat szervezzék; a rangsorozási törvény

hajtásá végre; a polgári iskolai tanárok kapjanak tiszti nyugdíjat; a polgári fiúiskolák négyosztályos terve revidálalendő. Kivált a délvidekiek kardoskodtak indítványok mellett, melyeket azonban csak egyesrészei-ben fogadtak el a közgyűlés. A *délividéki tanári kör* kéri a 4 osztályos fiúiskola tantervének megújítását. To-vábbá, hogy örökűdjék a központ a fizetésügyi és nyugdíjügyi érdekek megővására. A gyűlésekre ad-pon az állam hivardíjat és a rangosztályok eltörléséről közös akciót kezdjenek a középiskolaiakkal. A *sopron-vasvármegyei kör* a beiratási díjnak könyvtári óelőkra való adását kéri. *Tatek* Gyula kéri az Eötvös-alap nagyobb mérvű támogatását. Az indítványokat kiad-ták az egyesület vezetőinek.

A közgyűlést bejeleztével *Orbán* Ferenc brassói felső kereskedelmi iskolai igazgató mondott közö-szót az egyesületnek, hogy Brassóban tartotta gyű-lését, mire a közgyűlést berekesztették.

(A tanítók tanítói.)

A Tanítóképző Tanárok Országos Egyesülete ma kezdte meg két napra terjedő népes közgyűlést dr. *Kovács* János tanítóképző-tanár elnöklésével a Tudományos Akadémia filéstermében. A közoktatási kormány részéről megjelent *Axaméthy* Lajos miniszteri tanácsos.

Dr. *Kovács* János elnök megnyitó beszédében rámutatott a tanítóképzés fejlődésének fontosabb ese-ményeire: a rendtartási szabályzat és a tanterv elkészítésére, amely kettő az egész tanítóképzési munkát szabályozza; a tanárok szünéleti tanfolyamára; a tanári javadalmozások kedvező rendezésére. Örömmel látja, hogy az egyesület egyik célját, azt, hogy országos orgánuma legyen úgy az állami, mint a jelekezeti képzők tanárainak, mind jobban eléri. Nem is tartja lehetségesnek, hogy a közös hi-vatásérzet tudatában, amely a magyar tanítóképzés fejlesztésének ügye, el ne enyészzenek azok a kisebb surlódások, amelyeket a kulturális kérdésektől gyakran elválaszthatatlan politikai természetű kité-rések előidézhetnek. Ezeket korlülve és kiküszö-bölve, megmarad és egyesít a közös cél: az érények-ben gazdag tanítói nemzedék nevelése. Ez érények akár a vallás, akár a hazaszeretet hűján hiányosak volnának, azért akár az állam, akár az egyház alkalmazza a tanítóképzőtanárt, az mindig ezen érények összességével felruházott tanítót igyekszik nevelni. Üdvözli azután a közoktatásügyi miniszter képvise-lőjét, dr. *Axaméthy* Lajost.

Axaméthy Lajos *Wlassics* miniszter nevében is üdvözlö a közgyűlést. Kiemeli, hogy hosszú hivatalos működése alatt volt alkalma megismerni és megbe-csúni a tanítóképző tanárok lelkes és buzgó hivatás-szeretét, amelynek köszönhető a magyar tanítóképzés nagy fellendülése. Óhajja, hogy a gyűlés elő kitűzőtt nagyhorderejű paedagógiai problémák megoldást nyer-jenek.

A közgyűlés programjának első pontja *Drei-saiger* Ferenc (Kalocsa) emlékbeszéde volt *Mócsy* Antal az egyesület elhunyt alelnöke fölött. Vázolja élet-történetét, kiemeli jellemét s ismerteti nagyobb alkotásait a nevelés terén. Kiváló egyéni tulajdonságait festvén, meleg szavakkal jejezi be megemlékezését. Az éjézésessel fogadott emlékbeszéd után *Pethes* János (Csurgó) tartott előadást: *A gyermek-psychologia helye a tanítók szakszerű kiképzésében* címmel. Előadá-sának lényege az a határozati javaslat, hogy a tanító-képzőkben ne csupán elméletileg tanulják a gyermek-psychológiát, hanem egészítsék ki a gyermekek lel-

— Mit? Arról jobb nem beszélni. Miudénert nagysádat teszi felelőssé.

— Engem?

— Igenis, kérem, nagysádat. Azt mondja, kérem, hogy ha nagysád nem költekezett volna annyira, ha nagysád megelégedett volna azzal a szerény jövedelemmel, ami neki a banknál volt...

— Rongyos ezerhatszáz forint! — mormogja az asszony indulatosan.

— Azt mondja, akkor ő nem sikkasztott volna. Így beszél, kérem, az az ember. En keményen megleckéztettem, de hasztalan, még tovább ment, olyanokat mondott...

— Mit tud rám mondani? — kérdezi a kis asszonyka kihívóan. — Talán megcsaitam?

— Oh, nagysád, hová gondol? Ezt nem merészelte kimondani, legalább nem egyenesen, ámbár...

— El fogok attól a gazembertől válni!

— Ehhez joga van isten és ember előtt, — szavalta a nagy kriminálista azon a hangon, mely annyi sikerhez juttatta. — A bünyenyítő eljárás klasszikus válók, s az ön helyzetében ön magam is... De képzelje, addig is az az ember azt kívánja, hogy nagysád fizesse meg azt a kilencszáz forintot, amit a bank követel, hogy a panaszát visszavonja.

— Ön fizessek? — rikácsolt az asszony és szép arca egészen eltorzult a dühtől.

— Igen, nagyságos asszonyom, azt mondja az az ember. És, fájdalom, ezt meg is kell tennie, mert az az ember mindenre képes...

— Egy krajcárt sem fizetek! Nem bánom, ha felakasztják. Nekem nincs pénzem.

— Az az ember azt mondja... — folytatta az ügyvéd nyugodtan.

— Beszélhet, amit akar, nem törődöm veled!

— De az az ember...

— Nem akarok semmit se tudni róla!

— És nagyot ütött a padlóra a finom napernyő nyelével. Arcát a düh piros foltjai borították.

Az ügyvéd hagyta dühöngeni. Biztos volt a maga dolgában.

— A kilencszáz forintot ráér nagysád egy hét alatt előteremteni, kicsináltam a bankkal...

— De honnan? És miért?

Az ügyvéd csak az utóbbi kérdésre válaszolt.

— Mert különben nagysádat is vád alá helyezik.

Az asszony kitágult szemekkel nézett az ügyvédre.

— Engem? — kérdezte riadt arccal.

— Igenis, kérem, nagysádat. Tetszik tudni, csupán mint bünegeted. Az az ember azt mondja ugyan...

— És szépen, esendesen elmagyarázta, hogy az az ember, már tudniillik a férj, az ő kliense, cimeres gazember, akitől minden kitelik, még az is, hogy elhitesse a törvényszékek, hogy a sikkasztott sorsjegyeket a nagyságos asszony adta el, holott ősmerte azok provenienciáját.

— Ezért kaphat nagysád három hónapot, esetleg kettőt...

Mikor az asszony távozott, a nagy kriminálista elégedetten nézet utána.

— Tudtam, hogy fizetni fog a kis bestial! Hehe! Takaros bünyéyi alany... vajjon fogom-e valamikor védeni? Szeretem az ilyeneket. A földolog egyelőre, hogy a férjét megmentettem. Abból nem esztek!

A segéd megint bedugja a fejét:

— A Liptákné...

Az ügyvéd kihírt a segédek szobájába.

— Jöjjön, jöjjön, édes Liptákné! Hogy vártam!

— És bevezetett egy sovány, sápadt arcu, fiatal munkásszonyt, akinek járásán halálos fáradtság látszott.

— Meghoztam az írást, kérem alászan.

— Mutassa, édesem, mutassa!

Az asszony a szürke kendője alól elővesz

egy összehajtott okmányt és átadja az ügyvéd-nek, ki hamarosan átfutja.

— Nagyszerű, bravó, pompás! Itt van szó-ról-szóra az előjáróság bizonyítványa: „Híltelen igazoljuk, hogy nevezett Lipták Antal anyja husz esztendeig futóbolond volt, akit a gyerekek kövel hajgálták...” Tudja, édes Liptákné, hogy ez aranyat ér, szinaranyat? A maga férjét nem itélhetik halálra. Az ki van zárva. De mi baja van?

Az asszony tántorogva tesz néhány lépést...

— Nagyon elfáradtam, gyalog jöttem Losonczról.

— Üljön le, kérem. Ide a divánra. Gyalog Losonczról? Hisz az borzasztó!

— Nem volt pénzem...

— Hát mért nem kért tőlem? — kérdezte a nagy kriminálista végtelen gyöngédséggel. — Igazán haragszom. Talán nem is evett? Hozatok egy kis sonkát, egy kis bort.

— Köszönöm, haza kell sietnem a kis lányomhoz.

— Es nincs pénze? Ejnye, ejnye Liptákné. No fogja, csak tegye el. No, egymásután tegye el! Majd ha lesz, megadja.

— És kezébe erőltette azt az ötven forintot, a mit az okiratamisító hagyott az asztalon. Nem sajnálta. Liptákné férje gyilkosságot követett el. Ő a védője. Igaz, hogy ingyenes védelem, de az eset szenzációs. S az az írás, amit az asszony hozott, hatalmas foggyver a védelem kezében. A nagy kriminálista fejében már rajzani kezdnek a hatásos frázisok... az örökűtő téboly... a beszámithatatlanság s a korlátolt beszámithatóság... az ösztön bűnös típusa... *Lombrosó*, *Ribot*, *Krafft-Ebbing*, *Elis Hawelock*... Erzi, hogy nagy hatása lesz. És a sajtó!...

— Senkinek sem vagyok itthon, kiáltja ki, a miniszterelnöknek sem!

Mit neki most a miniszterelnök, pláne ha nem követett el büntetendő cselekményt, s ha

küldetésnek, szokásainak, erkölcsi érzületének, közvetlen megfigyelésével. Az összegyűjtött adatok telegyűzésére mind a gyakorlati iskolában, mind a tanítóképzőben törzskönyv vezetették. Az adatok értékesítése és a tanító egyesületi életben való komoly munkásság előkészítésére a tanítóképzőben pszichológiai önképzőkör alakították.

Petres javaslatához első sorban Petrovics József (Kalocsa) szólott. Kivételnek tartja a javaslatot. Amit a gyermeklélektanból tanítani lehet, azt tanítják is, de mint külön tárgyat, nem pártolja. Nagy László szerint ez nincs meg sehol, induktív módon kell elérni. Dr. Veszely Ödön indítványozza, hogy utasítsák a kérdést a választmányhoz, amely találjon ki módot, miképpen lehetne a gyermek-pszichológia eredményeit a tanítóképzőkben értékesíteni. Guzsvenics Vilmos (Esztergom) ellogadja a javaslatot. Péterffy Sándor lehetetlenségnek tartja, hogy a képezői gyakorlati-iskolák növendékeivel oly vizsgálatokat végeztessek, mint amelyre nagy tudósok vannak hivatva. Erelen fiatal emberek elé ez a kérdés nem való. Ajánlja a javaslat elutasítását. Embler Károly és még többek hozzájárulása után a közgyűlés kimondta, hogy a határozati javaslat intencióit helyesli, a javaslatot tudomásul veszi és megbizozza a választmányt, hogy a kérdést tovább tanulmányozza.

Végül Dezso Lajos (Sárospatak) érkezett a preparandiák gyakorlati-iskolájának berendezéséről. Kívánja, hogy ugy talusi osztaltn, mint városi osztott-iskola legyen a tanítóképző mellett és mind a kettőben részletes terv szerint és mennél gyákrabban hospitáljanak és foglalkozzanak a tanító-jelöltek.

A közgyűlés folytatását ezután holnapra halasztották.

KÜLFÖLD

Edvárd király betegsége. Edvárd király állapota tartósan javul. Ma délelőtt a következő jelentést adták ki az orvosok:

A király jól töltötte az éjszakát. Jobban aludt, mint bármikor az operáció óta. A seb kevesebb kellemetlenséget okoz a királynak, aki most már sokkal könnyebben mozog ágyában. Étvágya is javul.

Az este 6 óra körül kiadott orvosi jelentés így hangzik: A király nyugodtan töltötte a napot. Az általános állapot kielégítő. A seb észrevehető javulást jelel mutatja.

A király kívánságára szombaton megtartják azt a nagy lakomát, melyet a szegények számára rendeznek. A lakomán valószínűleg a királyi család tagjai is megjelennek. Azok számára, akik nem isznak szeszes italokat, valamint azoknak, kiknek rituális jellegű étkezéstik van, egészen külön terítetek. Egy-egy óriási asztal mellett ezer ember ül. Eddig kétezer ember jelentkezett önkéntesen, hogy a felszolgálásnál segédkezni fog. Egységes étlap nem lesz, de minden egyes nő eszokoládét, minden férfi pedig dohányt is kap. Orvosokról és ápolókról gondoskodtak. Minden egyes ember japán papírból való asztalkendőt kap, melyre az angol nemzeti himnusz szövege van rányomatva. Minden asztal közepén virágokkal telerakott asztaldisz lesz.

nem ő védi... Fel- és alájai, a jai mozognak, gesztikulál. Néha hangosabban beszél.

— Az a lappangó, koros elváltozás az agyban... tisztelt esküdt urak... mely az anyánál tisztán mutatkozott... Igen, ez hatni fog... Kisső homályos ugyan, de az ilyesmi néha annál jobban hat.

A szobalány belép.

— A nagyságos asszony kérdezte, hogy a nagyságos ur nem megy-e este a színházba?

— Hagyjanak békét, — rival rá a nagy kriminálista, — ne háborgassanak ilyenkor... nem megyek!

Majd bolond lesz színházba menni, hallgatni sután kiesztel hazugságokat, mikor itt ő maga egy valódi, egy igaz, egy véres dráma szereplője. Már tudniillik perjogi szereplője. Lipták Antal drámájában a főhős nem istic ki magát, nem beszél sugó után, nem szaval hamisan. Ez egy igazi tántum... Két embert gyilkolt meg egy este. És ő, a védő, hát nem lesz neki épp oly sikere, mint annak a színésznek? Megtapsolják, kiírják az újságokba: „a nagy kriminálista fellélt s két óráig tartó fényes védőbeszédben...”

Előveszi a fiókból a bünygi iratokat. Átnezi a vádiratot.

— Lári-fári, ez a kis írás többet ér, mint ez a sok butaság...

Diadalmasan lobogtatja az írást a feje fölött. Ezt ki nem eszavárja a kezéből a királyi ügyész... Hát ha felmentenek... Nem, nem, ez sok... De hát ha mégis... Milyen édes ábránd! A nagy kriminálista szinte kéjesen borzong e gondolatától.

A segéd ismét belép.

— Elfelejtettem megmondani, hogy az a bankóhamisító...

— Menjen a pokolba, azaz jöjjen esütörtökön! És mérősen becspaja az utját.

Koerber oszlopa. Koerber miniszterelnök erősen áll, legalább látszat szerint: támogató oszlopul szegődtek melléje a nem mindig megbízható tartománygyűlések. Eddig az összes osztrák tartománygyűlések működésének eredményéről egyebet még nem olvashattunk, mint hogy előterjesztések, interpellációk, határozati javaslatok és egyéb írúgyek alatt az osztrák-magyar kiegyezést tárgyalták. E tekintetben meglehetősen az összetartás Ausztriában: valamennyi tartománygyűlés kijelentette, hogy bizik Koerber miniszterelnök politikájában, amely a kiegyezés kérdéseiben meg fogja védelmezni Ausztria érdekeit Magyarországgal szemben. A tartománygyűlések közül legutoljára tegnap a bukovinai és a salzburgi hozott ilyen határozatot.

Az olasz király pétervári utja. Olaszország egyszerre központja lett az általános politikai érdeklődésnek. A francia parlamentben tegnap illetékes ajkról az a bizonyítgatás hangzott el, hogy Olaszországnak a megújított hármasszövetségben való részvétele nem alterálja az olasz-francia barátságot. Az angol parlamentben — ugyancsak tegnap — azt hangoztatták, hogy nincs ok panaszra a miatt, ha Olaszország jó viszonyban akar lenni Franciaországgal. Az orosz sajtóban — mert parlament ott nincs — szintén azt emelik ki Viktor Emánuel király legközelebbi pétervári látogatása alkalmából, hogy a hármasszövetség nem akadályozza az Orosz- és Olaszország közt való jó viszonyt. Így a *Novaja Vremja* az olasz király látogatásában öröndetes jelet látja annak, hogy a hármasszövetség nem akadályozza meg, hogy Pétervár és Róma között barátságos, jó viszony legyen és a szerződéses hatalmak egyikét sem gátolja abban, hogy olyan hatalmakhoz közeledjenek, amelyek a hármasszövetségen kívül állanak. Ebben a nevezett lap még egyik biztosítékát látja a világbékének.

Viktor Emánuel király, mint a római *Capitale* közli, kedden vagy szerdán utazik Oroszországba. A király *Tirolon* és *Szászországon keresztül* Vínába megy és onnan egyenesen Pétervárra. Vissza ugyanazon az uton jön a király. Az orosz udvarnak három napig lesz vendége és pedig egy nap Peterhofban, egy nap Péterváron és egy nap a gyakorlati órára. Ugyan e lap jelentése szerint a *cár október első felében meglátogatja Rómát*. A *cár* közölte volt ezt az elhatározását az olasz királlyal, de előbb a király akarta meglátogatni az orosz udvart.

Fricska a pángermánoknak. Mikor a *nürnbergi Germanisches Museum* jubiláris ünnepét ülte, egy svájci tanár, dr. Vetter a svájci egyetem képviselőben a következő beszédet mondta:

Német országból jövök, melynek igaz, hogy messzemenő jogai vannak. A svájci németek teljes tudatában vannak a nagy német nemzettel való összetartozandóságuknak. A nemes svájci elfelejti ugyan olykor, hogy multja azonos a német birodalom multjával, de szellemileg német ő és az is jog maradni. Ez összetartozandóság különös hangzatoskát végezt jöttem erre az ünnepra. Ez ezért kiáltom: Eljen Nürnberg, e régi város a maga birodalmi ereklével, mely most a legszebb birodalmi ereklje székhelye lön! Dicsőség a germán múzeumnak, mely növekedék és virágozzék!

Erre a berni egyetem tanácsa a következő határozatot mondta ki:

Elénken sajnálja, hogy az a beszéd, amelyet Vetter tanár, mint a berni egyetem képviselője a nürnbergi germán múzeum ünnepélyén Nürnbergben tartott, olyan volt, hogy sajnálatraméltó félreértésekre adhatott alkalmat.

E nyilatkozat következtében Vetter mint egyetemi tanár beadt lemondását. Egy a tanáchoz beadott indítvány, amely azt kívánja, hogy a tanács fejtsze ki rozsalását a Bundnak *Egy berni germanizátor beszéde Nürnbergben* cikk felett, csak néhány szavazattal maradt kisebbségben.

Ebből az esetből némi tanulságot vonhatnának le a pángermánok.

Választási visszaélések Franciaországban. A francia képviselőház tegnap ismét foglalkozott a mandátumok megvizsgálásával, amivel egyhamar nem is fog elkészülni, mert a papi korteskedések s általában a nacionalista választások sok munkát adnak. Tegnap ismét két nacionalista mandátum volt soron, *Guyot de Villeneuve* volt katonatiszt saint-denis-i és Joseph Brisson bordeauxi választása. *Guyot de Villeneuve*, (mint Bouzon zredes is, kinek a választását már megsemmisítették) a választások előtt kilépett a hadseregből, hogy André hadügyminiszternek parlamenti ellenfele lehessen. A kerületben az ismeretes Mercier tábornok protegálta s ő mutatta is be a választóknak. A választás alatt a vesztegetésnek és a klerikális presszionnak minden eszközét felhasználták. A képviselőház

elhatározta, hogy ez üzelmek földterítésére vizsgálatot indított. A másik kifogásolt választás a Joseph Brissoné (aki nem azonos a híres radikális pártvezérrel, Henri Brissonnal). E jelölt érdekében a *bordeauxi érsek pástortorlevél bocsátott ki*. Jóllehet a konzervatív Aynard azt bizonyította, hogy ez az igen heves hangú pástortorlevél teljesen távol áll a politikától, a képviselőház mégis elhatározta, hogy fölkéri a kultuszminisztert, hogy az érseket hivatalával való visszaélés címén pörbe fogja. E választás ügyében is lesz vizsgálat.

Az egyház engedékenysége Ausztriában. A mult évi osztrák püspöki konferencia instrukcióit adott ki a *vegyes házasságok* megkötésénél követendő ugynevezett *passiva assistentia*ról, azzal a bevallott oélzattal, hogy az eljárás az összes egyházmegyeekben azonos legyen, de valójában azért, hogy lényegesen enyhítse azt a rideg álláspontot, amelyet a katolikus egyház Ausztriában a *vegyes házasságokkal* szemben eloglalt és elhárítsa azokat a nehézségeket, melyeket ilyen esetekben a katolikus lelkészek a házassúkkal szemben támasztottak. A kérdéses instrukciók tehát azért fölöttébb érdekes, mert egyik újabb jele annak, hogy a katolikus egyház mint tud modernizálódni, simulni, engedékeny lenni ott, ahol már a körülmények kényszerénél fogva, ez elől ki nem térhet.

Az instrukció, melyet az egyes egyházmegyeekben most bocsátanak ki, először is fölveszi az 1856-iki utasításból a következő kettős mondatot:

„Az egyház kárhözátja a keresztények és olyanok közt való házasságot, akik a kereszténységtől elpártoltak. Rosszszja a katolikus és nem-katolikus keresztények közt való házasságokat is, és inti gyermekeit, hogy ilyen házasságokat ne kössenek.”

Az instrukció azután a *vegyes házassághoz szükséges dispensáció* feltételeit sorolja: 1. Nem szabad fennforognia annak a veszélynek, hogy a nem-katolikus házasságot a katolikus felet kitérésre csábítja; 2. a katolikus fél köteles tőle telhetőleg az igaz hitre téríteni a nem-katolikus felet; 3. az *összes gyermekek katolikus hitben nevelendők*; 4. a katolikus esetek előtt vagy után a teleknek nem szabad nem-katolikus lelkész előtt megesküdnie. Ezt írásbeli szerződéssel kell Ausztriában biztosítani és szükség esetén esküvel is erősíteni.

Ha a házassalndók ezeket a feltételeket nem akarják teljesíteni, akkor dispensációról nem lehet szó; de mivel a telekezeti különbség nem lehet bontó, hanem csak *késleltető* akadály, a házasság ez esetben is érvényes, habár meg nem engedett és a katolikus félre nézve súlyosan bűnös módon köthető meg, tudniillik a katolikus lelkész *passiva assistentia*ja mellett. A lelkész ez aktusnál nem végez egyházi, papi funkciót, hanem csak passzive viselkedik, meghallgatván és ellogadván a házassalndók kijelentését, hogy egybe akarnak kelni. A lelkész ugyszólván csak klasszikus tanuja annak hogy a házasság a tridentin formában megkötöttet, tehát érvényes, míg az ő jelenléte nélkül megengedetlen, tehát érvénytelen volna. Az érvényesen végbe ment aktus a lelkész szabályszerűen bevezeti a házassági anyakönyvbe.”

E részletekről érdekesebb és szinte fontosabb az instrukció bevezetésének a szelleme. Azt valja ugyanis oéjának, hogy se az egyházi rend és felegyelem tulságos engedékenység által ne gyöngíttessék, se a *szentegyház fiai és leányai, még ha anyjuk ellen vétkeznek is, az anyaszentegyház tulságos szigora által tőle teljesen el ne idegeníttessenek, önmagukat úgy, mint utódaikat kárhözátba sodorván.*“

Egy nap Vilmos császár életéből. Vilmos császár czerszemű és ezerkezű. Most Kielben van s ott egy nap lefolyása alatt végigmustrálja a hadihajókat, fogad küldöttségeket, okiratokat ír alá, s e rendes tennivalóin kívül még egyéb *vegyes ügyek* elintézésére is szakít időt. Meghallja, hogy két amerikai milliárdos tartózkodik a közelben: *Pierpont és Armour*; mosza siet, meghívja őket yachtjára s jól látja étellel, beszéddel. Egy percre leszáll a trónról s adja a yankeet. A másik percben meg átvédlik imperátorrá. Fogadja a száz trónörökös, aki átadja neki a *György* király trónralépéséről szóló jegyzéket. A császár — mint egy tavirat jelenti — *György* királyt és házát éllette. Beszédében a legmelegebb hála szavaival emlékeztet meg az elhunyt királyról, aki annak idején megigérté *Frigyes* császárnak és neki magának is, hogy mindig atyai barátjuk és atyai tanácsadójuk lesz s ezt a fogadalmát az élet minden viszonyai között hűségesen megtartotta. A császár mindig benső és tiszteltetljes hálaával fog róla megemlékezni. A most uralkodó király is, aki boldogult bátyjához hasonlóan szintén közreműködött a német birodalom kiépítésében, a trónralépését tudató jegyzékben oly szivesen fejezte ki azt az akaratát, hogy a császárral, házával és a birodalommal szemben fenn-tartja a régi tradíciókat, hogy teljes bizalommal tekinthet a jövőbe. A viszonyok ugy hozták magukkal, hogy a mai találkozás a kieli öbölben történik a német haditengerészet hajói jelenlétében. A császár örül, hogy a trónörökös elfogadta a tengerészeti gyalogságban való a la suite-állást

és ezzel a Wettin-házat új kapcsolással fűzte a német hajóhadhoz.

A trónörökös megköszönte a kegyes fogadást és az a la suite-állással iránta tanúsított nagy tisztességet. Atyja megbízásából biztosítja a császárt, hogy György király ugyanolyan szeretetet és hűséget fog tanúsítani a császárral és háza iránt, mint megboldogult bátyja.

A trónörökös ezután méltó szavakkal adott kifejezést a császárral való hálás tisztelőnek és poharát a császárral és császárné egészségre ültette.

Roosevelt kortes-utja. Roosevelt északamerikai köztársasági elnök legközelebb körutazást tesz a köztársaság államaiban. Az államok a közelebbi elnöki választásra ajánlja magát a választóknak. Szerencsétlenségére a köztársasági pártnak egy igen tekintélyes része ellene van. Altalában rossz néven veszik tőle a nagy lényűzést, amelyet hatalomra jutása óta kifejt. Sok köztársasági az elhalt francia köztársasági elnökkel, Faure Felix-szel hasonlítja össze és azt hangoztatják, hogy viselkedése neveltséges és ellentétben áll Washington egészséges hagyományaival.

Anglia külügyi politikája. Az angol alsóház tegnap esti ülésén körülményes vita folyt Anglia külügyi politikájáról. Az egyik szónok, Bryce azt a reményt fejezte ki, hogy Anglia és Olaszország között nem változott a viszony. A két ország érdekei nem ellenkeznek egymással. Angliának nincs joga panaszkodni, ha Olaszország jó viszonyban akar lenni Franciaországgal. Ez Olaszországra nézve nagyon fontos és az európai béke érdeke is megkívánja. Az új egyetértés nem fenyegeti Anglia érdekeit, mert amennyire tudni lehet, Marokkóra nem terjed ki.

Cranborne külügyi államtitkár ezt válaszolta: Nemzetközi barátságaink soha sem voltak agresszív természetűek. Ebbe a kategóriába tartozik Olaszországgal való barátságunk is. Voltak ugyan időről-időre olyan ügyek, amelyek Olaszországban egy kis elkedvetlenedésre adtak okot, de ez a kedvetlenség elmúlt. Franciaországgal való egyetértésünk Tripolisz dolgában szintén okozott némi hidegséget, de volt alkalmunk az olasz kormányt olyan kijelentéseket tenni, amelyek meggyőzték minden esetleges érzékenységet. Nincsenek terveink Tripoliszra nézve. A kormányunk módjában volt biztosítani Olaszországot, hogy Franciaország és Anglia között az 1897-iki megegyezés idején semmi sem történt, ami bármiként is kihatott volna Tripolisz mostani helyzetére vagy jövőjére. Anglia a statuskvó fönttartását kívánja. Vannak bizonyos szerződéses kötelezettségeink, amelyek megszabják Tripoliszra vonatkozólag követendő magatartásunkat. Ezeket a kötelezettségeket meg akarjuk tartani. Csak ezeknek a szerződéses kötelezettségeknek engedelmességek, a midőn rokonérzést táplálunk Olaszország és az olasz érdekek iránt ebben és minden más kérdésben. (Helyeslés.)

Cranborne azután az Oroszországgal való egyetértés lehetőségéről beszél és azt mondja: A kormány egyetértést óhajt majdnem valamennyi hatalmassággal és nem a kormányon mult, ha ilyen egyetértés hiányzik. A nemzetközi viszonyoknál és barátságoknál legfontosabb dolog az illető hatalmasságok hagyományos rokonérzése és anyagi érdeke. A Japánnal való megegyezésnek nagy haszna az, hogy a két szerződő hatalmasság kölcsönös érdekein alapszik s azért erős alapja van. Fölhangzott az a panasz is, hogy a szerződést olyan későn kötötték. Amde Anglia nem kényszerült szerződést. Mi csak elfogadjuk a kínai szerződést és nagyon örülünk, hogy Japánnak szerződést adhattunk.

A parlamenti államtitkár beszéde további folyamán a kínai kérdéssel ezt mondta: Kína időközben belátta, hogy Anglia igazi politikája Kína integritásának fönttartása és jövedelmi forrásainak erősítése. Ami Németországnak Santungban való eljárását illeti, Bülow német birodalmi kancellár tagadta, hogy Németország ott kizárólagos jogokat követel magának és kijelentette, hogy nincs ok arra az állításra, hogy Németország bezárta a nyílt ajtót. Ilyen körülmények között senki sem mondhatja, hogy az angol kormány a nyílt ajtó politikájával kudarcot vallott. Oroszországnak a Pejho mentén szerzett koncesszióira nézve megjegyzi **Cranborne**, hogy az angol kormány nem mondhatja, hogy Oroszországnak ott nincs joga ilyen koncessziókra. Ami azonban a koncessziók helyzetét illeti, erre nézve az angol kormány sok mondanivalója volt és meg is mondta jelentékeny hatással. Ami a tiencini ideiglenes kormányzat megszüntetését illeti, a brit kormány örülni fog, ha ennek föltételeit megváltoztatják. De kissé kételkedik benne, hogy ezt megteszik. A kártérítést illetőleg, amely aranyban fizetendő adósság, a kormány csak az aranyban, vagy annak megfelelő értékben való fizetést fogadta el. Amde a kormány részvétet érez Kína iránt

abban a bajban, amelyet a tael-érték csökkenése okozott és kívánja, hogy sikerüljön a helyzetet javítani. Anglia lemondott arról a reményről, hogy a likkin-adókat egész Kínában megszüntetik, de azt hiszi, hogy pénzügyi rendszabályokkal sikerülni fog az idegen kereskedelmet megszabdatani a likkin-adók óriás terhétől. A Franciaországgal szemben függőben lévő kérdések állandóan foglalkoztatják a két ország külügyi hivatalát.

Az államtitkár beszéde után még folytatódott a vita, azután berekesztették az ülést.

HIREK

A potya vámsorompó.

Az ország összes kávéházaiban veszednek az emberek az önálló vámterület mellett és ellene is. De ellene csak elhanyagolható mennyiségben. Mindenki várja azt a napot, amelyen Magyarország északi és nyugati határain szép háromszinű vámsorompó mosolyog a jövővén csomagokra és magyar finácé motozza meg a ládákat.

Magyar finácé csak akadna hamarjában elég. Jó pénzért, sőt csekély pénzért akárhány hazafi odaáll a sorompó mellé vámolni. Ezekben az éktelenül rossz időkben nagy karriért jelent a finácé-főveg.

De hol a sorompó, amely mellé az időzett finácéok álljanak?

Honnan veszik hamarjában azt a rengeteg fát, amivel körül lehet drótozni széles Magyarországot? Ha veszik is, minő rengeteg pénzbe kerül majd az ország beramázása! Olyan befektetés, amely idővel ugyan kifizeti magát, de ha most kell érte egyszeribe leszurni a pénzt, bizony nem szimpatikus.

A sulyos kérdést megoldotta egy aradi kávéház sarokasztalán egy társaság. Ugy látszik, a pikkoló kapucinerben is rejtőzik valamelyes ihlesztő elem. Talán csak az aradiban.

Hogy miként történt a megoldás, arról az *Aradi Közönség* riportere így számol be:

Főikeit pedig az önálló vámterület védelmezője, egy aradi fakeskedő s a lehető legkomolyabban a következő kijelentést tette:

— Nos, uraim, én hajlandó vagyok följajlani a kormányt mindazt a fát, ami az önálló vámterület behozatalakor a vámkorlátokhoz és a vámsorompókhoz kell. Megteszem az önálló vámterületért...

Derűtséggel követte ezt az ajánlatot. Majd határozott terv merült föl: szólítsák föl az aradiak az ország összes fakeskedőit, hogy az önálló vámterület föállításához szükséges vámsorompóhoz a fát ajánlják föl.

A szolid pikkolózás így szült országos kázust.

Mert most már semmi sem természetesebb, mint hogy az ország többi fakeskedője mind így gondolkozzék, — egy percre elpillantván a főkönyve mellől:

— Rosszabb vagyok-e én, mint az az aradi? S ha nem vagyok rosszabb, nem adhatok-e én is annyi fát a magyar hazának, mint a déli szomszéd?

S meg fog indulni a faajánlás a Kárpátoktól az Adriáig. Széll Kálmán akár palánkot építhet a Kárpátok hegyébe s büszkén átúzenhet Koerber Jeremiásnak:

— Uram, én elkészültem.

Mert azt most már biztosra lehet venni, hogy az ország összes fakeskedői vetekedni fognak az aradival. Mint hajdan a véres kardot, ime körülhordják a háromszinű gerendát, amelyet a honi piktorok — tudniillik az egyszínű palettával dolgozó — valószínűleg szintén ingyen fognak bemázolni. Csak ingyen-finácé kell még ezek után.

Várják is már a finácé-önkénteseket, a legújabb fegyvernemet.

A bonni zsidó huszár.

Ünnepélyesen zúgtak a haragok Bonn városában, az utakon katonai pompa ragyogott, a diákok egyesületi jelvényeikkel vonultak ki, a házak fel voltak lobogóva, megjelent a német császár is egyik kedvenc tábornoka személyében, — érvényesült minden szimbólum, amely a maga együttességében az egész német nemzetet képviselte: mert nagy ünnepet ültek, XIII. Leó negyedszázados pápai jubileumát.

Tessék elképzelní ezt a káprázatos gyülekezetet a régi Münster román-stíli pompájában, amint 68-német dallamokban hangzik föl a tömjéntől és júliusi rózsáktól illatos levegőben a római pápa dicsérete, odakünn pedig halkan hőmpolyógnak a Rajna zöld hajjai, ahol annyi század vallásos nemzedéke merengett. Minő kép, mélységesen jámbor és marconál német, — szinte látni szeretném a metszetben Dürer Albert modorában.

De több a pikánsnál, az érdekesnél, — váratlanul meglepő és megdöbbentően bizarr ezen a képen egy zsidó profil, és pedig huszár fővegben. Ha az első meglepetés után magadhoz térsz, észreveszed, hogy valami különös harmoniát ad a képnek.

A zsidó katonát *Loë* tábornok, a német császár küldötte állította az egész gyülekezet elé.

A vitéz tábornok, aki egyaránt bizalmasa XIII. Leónak és II. Vilmosnak, ünnepi szónoklatában t. i. többek között a következőket is mondta:

„Tartsunk össze hűségesen mindnyájan: protestánsok, katolikusok és zsidók. Szándékosan említem föl e helyen a zsidókat, mert tudom, hogy *Megváltónk* szellemében beszélnek, aki példaképe a türelmességnek, — uram, császárom szellemében, aki a kereszt oltalma alá állította magát, — és a *Szent Atya* szándéka szerint, aki magas keresztény föfogásában minden más hitűt, ha becsülettel ember, ugyanazzal a szeretettel és tisztelettel vesz körül. Nemcsak mint keresztény említem föl a zsidókat, hanem mint katona is, mert végre is nem tudok különbséget találni a keresztényi és a katonai katekizmus között. Erről az állásponton és ebben a szellemben szóltam tízennégy nap előtt az én régi huszárjaimhoz, protestánsokhoz, katolikusokhoz és zsidókhöz, mert hát legnagyobb örömmre megjelentek itt az utóbbiak is, az ezredhez való tartozandóságuk büszke tudatában. Igenis, valóban legnagyobb örömmre, mert *közöttük van a háború egyik legbátrabb huszára, egy bonni fiú*. Ő is a keresztet jelében él, mert *vitézségéért a vaskeresztet tüntették ki* és minden találkozásunkkor megszorítom a kezét, mert nagyra becsülöm.“

Igy támadt fel a bonni zsidó huszár alakja a gyülekezet előtt.

És a zsidó-név elhangzása után nem tört ki a gyűlölet, a pizkolódás és átok hangja, amint ez különben mostanság más német és nem-német gyülekezetekben gyakran elő szokott fordulni. Nem. Az emberek bévül tisztelegtek a zsidó huszár előtt, aki fantáziájukban egyszerre lóra pattant, akár csak harminckét év előtt, a mikor a német haza hívta.

Vajjon miért különböztette meg *Loë* tábornok ennyire ezt a zsidó katonát a többi-től? Igaz, hősi katona volt, sőt, egyike a legbátrabbaknak, de mégis csak egyike azoknak, akik abban a hősi időben nagyon sokan voltak. Katona, porosz tábornok, amikor a protestáns német császár római katolikus képviselője, szól így, — vajjon miért?

Nem erről a zsidó huszárról van itt szó, az világos, — hanem a zsidóságról. És pedig azért, mert a német császár belátta, hogy különös szükség van mostanság arra, hogy palástját tüntetőleg a zsidókra is kiterjessze. Ha lehetséges, még emeli ennek a tüntetésnek a fontosságát, hogy ezt a német császár akkor teszi, mikor hermelines nagyságban ünneplő népével egybeolvadva a fe-

hér római pápa előtt áll. Zsidó anyák, zsidó apák kigunyolt gyermekükért, zsidó gyermekek kigunyolt szüleikért hálálkodva néznek föl a hatalmas imperátorra...

Szólt pedig a beszéd zsidó huszárról és szólt valakikhez. Azokhoz, akik napjainkban a gyűlölség magvait hintik széjjel és az emberiséget vallás és faj szerint kaján gunyonyal különböztetik meg. Nekik szól; de rólu-k nem kell most beszélni.

Loth generális vaskeresztje alatt nemcsak hősi szív dobog. De poeta-szív is. „Ez a zsidó huszár is a kereszt jelében él!” — ezt a mondást poeta találta ki. Ez a mondás nemcsak elmés fordulatot jelent, hanem telve van mélységes szimbolikus tartalommal is.

Oh, a kereszt! Mi se bizonyítja inkább, hogy a kereszt az emberiség leghatalmasabb, mert általános, szimboluma, mint az a csudás sajátsága, hogy gondolatán minden ember valami külön egyéni vonatkozást érez. A kereszt a jele minden egyéni szenvedésnek és belső megváltásnak.

Ebben az esetben is valami különös szimbolikus jelentősége van a keresztnek. A vaskeresztnek.

Shylock, a leköpött zsidó kérdése jut eszembe: Hát az én vérem nem olyan piros, mint a tietek? — Oh, igen. A vaskereszt jegyében. Eppen olyan pirosan ömlött ez a vér francia csatamezőkön, mint a keresztény.

Béke idején tehát ez a vér éppen olyan érték az én birodalmamban, mint a keresztény, — mondja a német császár. Áradjon e jámbor és erős és bölcs fejedelem szavából szerteszéjjel a világba a harmónia...

Beh szép, hogy Bonnbang hangzottak el ezek a szavak. Bonn a harmóniák városa. Ott született Beethoven.

G.

Budapest, július 4.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Junius 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A walesi herceg kitüntetése.** Királyunk kedves figyelemmel viszonyozta az angol koronázásra való meghívást. Egy londoni táviratunk jelenti, hogy báró Deym osztrák-magyar nagy-követ ő felsége megbízásából ma átnyújtotta a walesi hercegnek a Szent-István-rend nagykeresztjét.

— **Komárom-megyei gazdasági egyesületnek mintegy 80 tagja tanulmányi kirándulásra ma reggel Gödöllőre érkezett.** A vendégeket Kapoczy Vilmos főszolgabíró és a község előjárósága fogadta. A pályaudvarról a társaság az Erzsébet-szoborhoz vonult, hol Baranyai Géza egyesületi elnök lendületes beszéd kíséretében díszes koszorút helyeztet Erzsébet királyné szobrára. A Szózat és Himnusz elneklése után megtekintették a gazdák a kastélyt, honnan a méhészt-telepre mentek, melynek beható tanulmányozása után este tovább utaztak.

— **Eltz főhadnagy balesete.** Lembergől jelentik, hogy báró Eltz főhadnagyot, a kitűnő urlovast, akit az alagi és budapesti versenypályák közönsége bravuros lovaglásáért már sokszor ünnepeit, tegnap súlyos baleset érte a lemberg-i gyepeken. Az egyik futásban lebukott a lováról, bordatörést szenvedett, s amikor a földön elterült, az utána száguldó paripák arcadát összetaposták. Alapota nagyon veszedelmes, de az orvosok azt hiszik, hogy mégis életben marad.

— **Tanítók szüneti kurzusai.** Az I-ső kerületi tanítóképző intézet helyiségeiben Verdy Károly tanfelügyelő tegnap nyitotta meg a közoktatási miniszter megbízásából a tanítók szüneti kurzusát, amelyen 37 tanító, közöttük horvát oláh sőt erdélyi szász tanítók is, sokan a saját költségükön, tanulják a pedagógia újabb vívmányait, továbbá az újabb magyar irodalmat és a XIX. század magyarországi történetét. A hallgatók legközelebb főkeresik az első magyar közoktatási miniszternek, báró Eötvös Józsefnek ercsi nyugvó helyét, amelyre kegyeletük jeléül koszorút tesznek.

— **Megakadályozott kisajátítás.** Trieszából jelentik, hogy ma egy törvényszéki bizottság a város határában több kisajátítást akart fogantatani, de tizenkét parasztbirtokos megtámadta a bizottság tagjait, akik kénytelenek voltak visszavonulni. A támadó parasztlak ellen megindították a büntető eljárást.

— **A Tisza szegénysége.** Halban bővelkedő Tiszánk volt egykor. Akkor volt persze, mikor hegyeink bőven termettek még az illatos magyar bort. Akkor a természet okosan gondolkodott ilyenképpen:

— **A magyarnak a Tisza adja a halat. A hal után jó a karcos. Adom hát a karcost is.**

Ma már a természet szintén okosan, de így gondolkodik:

— **A magyarnak nem ad a Tisza halat. Nem kell hát neki a bor. Nem is adok neki.**

Es nincs se hal, se bor, csak adó van és kultúra. A kultúra megölte a halat. Addig tisztogatták, kotorták a folyam medrét, hogy szép kis hajókat küldözgessenek rajta, míg a halak megunták ezt a zaklatott életet s egyszer életükben megszököttak, mondván:

— **Kutya élet ez a magyar élet. Inkább meghalunk, semhogy mindennap zaklassanak bennünket.**

Bosszút álltak s mind meghaltak. Most aztán nincs bor a hegyeinken s nincs hal a Tiszánkban. A tiszai ember is zöld paprikát eszik, meg babot. Csak bőjtöten lát halat, azt is Oláhországból valót. Erre pedig nem veszi be a gyomor a magyar bort, mert az oláh hal után vámot is kell fizetni.

A tiszamenti ember most már így gondolkodik:

— **Igaz, hogy jobb a hal a zöld paprikánál. De ha világ végéig sem eszem halat, a vámot le nem fizetem. Mégis csak isten csapása, hogy abból is az oláh gazdagodjék, hogy a hegyünk meddő s a Tiszát kikotorták.**

— **Amerikai párbaj.** Furcsa amerikai párbaj híre jelentik nekünk Heidelbergből. Több diák mulatozás közben valami asszonytörténetre összeveszett és már-már tömeges párbaj lett volna a dologból, amikor egyikük azt indványozta, intézkéz el amerikaiassan az affért. Nevezetesen huzzanak sorsot és akire a sors esik, az esti 6 és 8 óra között ölje meg magát, úgy a hogy magát akarja. A szerencsétlen diák, aki a végzetes sorsot huzta, nyomban haza is ment, hogy az öngyilkosságot végrehajtja és bezárkózott szobájába. Gazdasszonyának gyanus volt a diák szokatlanul korai hozzérézése és mikor a szobáját is bezárta találta, azonnal tisztában volt vele, hogy baj van és amikor zörgetésre feleletet nem kapott, feltörte az ajtót. A diákot a padlón nagy vértócsában találták; az ereit vágta fel. Nyomban orvost hívtak, miközben több diaktársa is eljött az öngyilkos diákhoz, hogy meggyőződjenek róla, vajjon teljesítette-e kötelességét. Az egyik, amikor látta, hogy a szerencsétlenben még van élet, meg rugta és így szólt:

— **Hiszzen ez a hitvány legény nem ölte meg magát, csak a bőrt karcolta meg.**

Az amerikai párbaj fiatal hőse most élet és halál között lebeg.

— **Halálózás.** Ma délután temették el Hartmann Vilmost, a Budapesti Napló kiadóhivatalának elhunyt derék tisztviselőjét. Gyászoló családján kívül kartertsái és barátai kegyeletes tisztelet kísérete utolsó útjára. Műtán a sírnál dr. Weiss Mór rabbi megbató imát mondott, a halottat örök nyugalomra helyezték.

— **Lenyelt egy ötkoronást.** Egy tizenhat éves napszámos-fiúval szaporodott ma a Rókus-kórház lakóinak száma. A fiú Baborik Lászlónak hívják s azért vittek be a kórházba, mert lenyelt egy ötkoronás ezüstpénzt. Baborik félt, hogy pajtsái köcsönkerik tőle a pénzt és inkább lenyelte, semhogy kölcsön kelljen adnia.

— **Jégo-s. Szegzárdról** jelentik, hogy Öcsény és Dees községek, valamint a hozzájuk tartozó puszták határában óriási jégvihar volt, amely mindent elpusztított. A határbán dolgozó munkások közül sokat véresre vert a jég.

— **Ellópt végrendelet.** Nagyváradról írják: Egy 80 ezer koronás hagyomány, melyet Antonescu István világszó földbirtokos, Krassó-Szörény-vármegye nyugalmazott árvaszéki elnöke hagyott kulturális és egyházi célokra az aradi és karánsebesi görög-keleti román egyházmegyének — nagy veszedelemben lórgott, mert a hagyományról szóló végrendeletet ellópták. Mindéddig sem a tettes, sem az ellóptat okiratot nem sikerült föltalálni. Azonban dr. Suciu János az aradi román szentszék ügyésze kiegyezett az örköbágyó rokonaival, akik lemondtak arról, hogy a hagyományra néve az egyházmegyével szemben igényt támaszszanak. Az okirat elkobzása ügyében megindították a vizsgálatot.

— **A Lukácsfürdő vendégei.** Juniusban előkelő és külföldi és belső vendégei voltak a Szt. Lukácsfürdőnek közöttük: Henriette von Düren Berlin, Jevren Felimovitch tábornok Belgrád, Harry Smith New-York, Erwin Barths Düsseldorf, Wanda Fauly Berlin, Jovan Milanovic Beograd, Jeszenicei Jankovich Miklós és neje Runya, Liphay Pál Keskenmet, Özevgy Fenyesy Ferencné Veszprém, Vaszary Antalné Nyerges-Ujalu, báró Inczedy József és neje Komárom, dr. Surányi János kanonok Győr és még számosan.

— **Házasság.** Dr. Sio (Zipser) Albin fővárosi ügyvéd Strassburger Jankával házasságot kötött.

— **Öngyilkos földbirtokos.** Nagy feltűnést kelt Zágrábban, mint leveleznék táviratozza, egy előkelő földbirtokosnak Fyfir Ferencnek öngyilkossága, különösen az öngyilkosságot megelőző szokatlan körülmények miatt. Felesége ugyanis féltékenységgel üldözte, ami miatt gyakori volt a házaspár közt a per-patvar és az asszony ismételt azzal fenyegetőzött, hogy elváltik urától. Fyfir Ferenc ma ebéd után átment dolgozószobájába, ahol cigarettára gyújtott aztán visszatért az ebédlőbe és a legnagyobb nyugalommal így szólt feleségéhez:

— **Nos hát nem kell már elválnunk, biztos méreggel megmérgeztem magamat.**

A mérgezőt asszony azonnal orvost hívatott, aki azonban már nem tudott segíteni a szerencsétlen emberen, Fyfir Ferencet néhány perc alatt megölte a méreg.

— **A cakumpakk.** Ki ne tudná, hogy ez a katonalegényesség keserves terhe, amelyet cipelni kell télen-nyáron, de ami a legfőbb baj, különösen nyáron. S a cakumpakkot cipelni kell, mert az hozzá tartozik a legényesség edzéséhez, jóhoz, rosszhoz való hozzászoktatásához. Hanem azért a tudós katonák urakban is van szív és elérkezett a cakumpakk csökkentésének is az ideje. Végre is meg kell már próbálni egyszer, hátha mégis kevesebben dölnék ki a sorból és kerülnek el akár holtan is a nyári manőverek idején, ha könnyebb lesz a borju és ami benne van és azonkívül is minden, ami a teljes felszereléshez, vagyis a cakumpakkhoz tartozik! Szóval, nyilván a hadügyminiszter kezdeményezésére egy szakértő bizottság dolgozik a kérdésen. Több tervezet is fekszik a bizottság előtt, amelyek közül némelyiket helyesséssel vett tudomásul. Nevezetesen sikerült új parontáskát és töltéstartó borjut készíteni, amelyek sokkal könnyebbek, mint az eddigiek. Mig a mostani borju sulya kilencszáz gramm és a két parontáska sulya hétszázhatvan gramm, addig az új borju hétszáz gramm, a két parontáska pedig csak háromszáznyolcvan gramm lesz. Az új felszerelést természetesen addig nem hozzák be, amig a gyakorlatban használhatóságát ki nem próbálják. Ha a próba eredménye kedvező, akkor az új felszerelést végleg alkalmazzzák. Már régóta folytak próbák a hadsereg-nél alumíniumból készült főzőeszközökkel és butykosokkal, de a próbák eredménye eddig nem volt alkalmas arra, hogy ebben a dologban végleges döntés történjék. Különösen az anyag tartóssága tekintetében merültek föl komoly aggodalmak. Hanem a jószándék a bakák terheinek a könnyűsítésére már megvan és bizonyára minél előbb valóra válik.

— **A martiniquei áldozatokért.** A martiniqueiek fősegélyezésére ma a Budapesti Ujságírók Egyesületéhez a következő adományok érkeztek: Weber Agoston (Szakálháza) 5 korona, Vecsey Sándor (Visonta) 1 korona. A mai gyűjtés 6 korona. Hozzáadva a tegnapi kimutatott 5492 korona 64 fillért, a gyűjtés eddigi eredménye 5498 korona 64 fillér. A kegyes adományokat kerüljük a Budapesti Ujságírók Egyesületéhez (Kerepesi-út 17.) küldeni.

— **Öngyilkos pedellus.** Igéről jelenti egy távirat, hogy Irena Andras harminckilenc éves tanáriskolai pedellus ma reggel lakása ablakán lelakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már halott volt.

— **Elgázolt katonák.** Nagy szerencsétlenség történt ma este 8 óra tájban a Dob-utóban. Earbas István fuvaros kocsis kocsiával elgázolta Weiss Márton örmestert és Farkas Ernő tizedest. A két katonát a kerekék alá került, amelyek keresztül mentek rajtuk s mindkettő olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a mentők a XVI-os számú helyőrségi kórházba szállították őket. A rendőrség a vigyázatlan kocsis ellen megindította a vizsgálatot.

— **Megmérgezett folyó.** Borzalmas fegyverrel harcolnak Borneo szigetén a lázadó bennszülött törzsek a meglenyítésük végett kiküldött bennszülött sereg ellen. A tizezer löny sereg kétszáz naszadon vezetett a Batang folyón fölfelé, de egyszerre kolera-járvány tört ki közöttük, amelynek egy-két nap alatt kétezer ember esett áldozatul. A holttesteket a folyóba dobták, amelynek vize meg van mérgező.

— **Tűzvész.** Nyiregyhádról táviratozzák: Szőlői községben tegnap délután óriási szélviharban tizen-nyolc lakóház, harmincegy istálló és tíz csűr leégett. A tűz keletkezéséről a lakosság a mezőn volt el-foglaltva.

— **Kirabolt kereskedő.** Nyomár borsodmegyei Gáborban az éjszaka kóbor cigányok behatoltak Klein Gábor kereskedő lakásába. A cigányok Kleinnak és a családtagoknak száját betömötték, azután a boltot és lakást teljesen kirabolták. A falu lakossága reggel ájlatlan találta meg az agyonkínzott családát. A csendő-örök keresik a rablókat.

— **A pestis.** Konstantinápolyból jelentik, hogy a pestisben megbetegedett emberek közül eddig kétfő halt meg. Ujabb pestis-eset eddig nem fordult elő. Egy Athénből érkező távirat szerint a Konstantinápolyból érkező személyekre és szállítmányokra öt-napos vesztegárt rendelték el.

— **Az ékszerész gyilkosa.** *Petró* Gyulánét, Erdei ékszerész gyilkosát a rendőrség ma átkísértette az ügyészhez fogházába. A rablógyilkos asszony az éjszakát alva töltötte de rettenetes látomásai lehettek álmában, mert a cellája előtt órködő rendőrök állítása szerint egész éjjel mintegy lázas beteg, nyögve beszélt:

— Minek is tettem . . . az ékszer . . . Gábor-kám . . . bizonyosan felakasztanak!

Reggel hat óra tájban felkelt s a rácson át kiszólt a rendőrnek, hogy kávé szeretne enni. Mikor *Farkas* tanácsos beérkezett a hivatalába, teljesítették kívánságát. A kávéét mohón megitta, de a süteményhez nem nyúlt. Tíz órakor felkísérték *Kördy* fogalmazóhoz, aki megkérdezte tőle, hogy gyermekeire vonatkozólag hogy rendelkezik?

— A rokonokhoz nem akarom adni őket. Különben is a férjem majd gondoskodik rólok. Mégis szeretném, ha a házmasternek, *Lehrer* Mátyásné venné őket gondozásába. Ő mindig szerette a két árthatlan teremest.

Petrónét, akit — úgy látszik — összetört a sok lelkiismereturaldalás, két rendőr támogatta a cellájába, ahol orrvérzést kapott. Orvost kellett hozzá hivatni. Délután 11 óra felé a főkapitányságon híre járt, hogy a gyilkos asszonyt átviszik az ügyészhez. Temérdek ember lepte el a főkapitányság udvarát és környékét, de a rendőrök az udvarról kiszorították a közönséget. Nemsokára lejött a rabasszony az udvarra. Két rendőr támogatta tolyton. Haláláspadban roskadozó lépésekkel ment a tolonckocsijához, amelybe már előbb beszállt *Matisz* Sándor rendőr. A kocsi megindult s Petroné egy negyedóra múlva már az ügyészhez börtönében ült. Déután fél 1 órakor a bűnügy iratai a királyi ügyészségtől felkerültek *Saly* Dezső vizsgálóbíró osztályára ahol azokat dr. *Bartha* László albiró, soros vizsgálóbíróknak osztották ki. A vizsgálóbíró intézkedésére *Petró* Gyulánét azonnal felkísérték cellájából két markos börtönőr a vizsgálóbíró elé. Fönn a törvényszéki palota III. emeleti folyosóján, midőn a börtönből felvezető csigalépcsőn felért, tévovázó tekintettel nézett szét s a folyosón várakozó kíváncsiak megpillantásakor szégyenkezve sűtötte le a szemét. A vizsgálóbíró egyórái kihallgatás után elrendelte Petroné ellen az előzetes vizsgálati fogság fenntartását. A királyi ügyészség *Petró* Gyuláné ellen a *btkv. 279. §-ában* ütköző szándékos emberölés büntette miatt rendelte el a vizsgálatot. Petroné mai kihallgatása folyamán dr. *Nessi* Pál ügyvédet nevezte meg védőjéül s kérte a vizsgálóbírótól hogy erről nevezett ügyvédet értesítse. Az asszony kérését nyomban teljesítették.

A meggyilkolt ékszerész holttestét tegnap délen boncolták fel. A boncolás jegyzőkönyve, amelyet dr. *Gyulai* Elemér orvos írt alá, megerősíti a vizsgálat azon adatait, hogy Erdei halálát ülladás okozta. A halált a nyakon kézzel való fojtogatás, valamint a száj és orr betömése következtében beállott ülladás okozta. Az orrtól a szemtájkig ütések nyomai látszanak. Ez azt bizonyítja, hogy a megfojtás előtt ütéseket ekabítottak a szerencsétlent úgy, hogy tehetetlené vált. A boncjegyzőkönyv kimutatja, hogy a holttest leidarabolása csak a halál beállta után történt késéssel és bárdlélével, mely utóbbi a csontok repesztésére volt szükséges. Orvosi vélemény szerint a sérülések és a leidarabolás olyan természetű, melyeket egy nő ténykedése előidézhethet más egyén segítségével.

A szerencsétlen áldozatnak, *Erdei* Sándor ékszerésznek ma délelőtt volt a temetése a kőbányai izraelita temetőből. A temetésre néhány száz résztvevő ember, férfi, nő ment el. Ott volt a gyászborult család is, Erdei felesége, akit nagyon megtört a csapás, gyermekei, vejei. *Weisz* Mór rabbi mondott búcsuzótát a halott lelett.

— **Rablóromantika.** Athénből olyan hír érkezik, mely a mel ett tanuskodik, hogy Görögország klasszikus földjén sem halt még ki a rablóromantika. *Patrasz*ban ugyanis, amikor *Zanopolosz*, a minap letartóztatott hírhet betört arra vitték a tömeg zajosan tüntetett mellette. A tömegben különösen sok asszony volt, akik mint hőst ünnepeleik az elfogott gonosztevőt.

— **Az eltűnt műközőrűs.** Megírjuk, hogy a rendőrségen bejelentették, hogy *Hädler* János műközőrűs eltűnt a Dob-utca 63-ik szám alatt lévő lakásáról. Azt hitték, hogy az eltűnt műközőrűs valami büntény áldozata lett, mert utóljára egy granyuk külsője emberrel látták Budara menni. Most azután megkerült *Hädler* János. Az a csuhibi csendőrség ugyeris azt táviratozta a fővárosi államrendőrségnek, hogy az eltűnt műközőrűs, aki újonc-katonaszökevény, ma ott jelentkezett. A csendőrség letartóztatta és átkísértette a vaali szolgabírószághoz.

— **Nagy tűz Párisban.** Párisban ma reggel a villamos világítótesteket gyártó egyesület gyárák műhelyei leégtek. Emberéletben nem esett kár. Az anyagi kár meghaladja a 2 millió frankot. Hétszáz munkás kenyérét vesztette.

— **Cigányzene a Telefon Híromadóban.** Ma esti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előfizetőinek a Telefon Híromadó. Nyolc órakor megszólal a Híromadó riadójele s ki sem mozdulva óthonról, pompás cigányzenéket hallhatnak az abszonnok egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházból közvetíti a Telefon Híromadó. E zeneátvitel azonban megszakítást szenved 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tévészárlatokat olvastatja fel a beszélő újság és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

(x) **Magyar Olajpar-Bésvényintársaság** Budapest. Gyár: IX. Soroksári-ut 11. Iroda: VII. Károly-körút 3. Vásárol: lenmagot, kendermagot, repőt, gomborkát, napraoljót, ricinusmagot, tökmagot. Szállít: Repcepogácsát, tökmag-, napraoljópogácsát, gépjárat-éghőaját petróleumot, karboliumot, thowite-kencőst és kocsikenőst. Részletes prospektus és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

(x) **Pótvizsgálók** előkészítést nyerhetnek a szünetben, bármely osztályra, a Gerő Ferenc középiskolai internátusban VI. Nagy János-utca 3. Jelentkezni lehet délután 4—6-ig.

A párisi automobilisták Budapesten.

Budapest, július 4.

A Magyar Automobil Klub meghívására ma délután és este érkeztek Budapestre a páris-bécsi versenyen részt vett automobilisták. A vendégeket gróf *Esterházy* Mihály, gróf *Wimpfen* Szigfrid és báró *Born* Frigyes kísérték Bécsből Budapestre. Az utakat, amelyeken a vendég automobilisták áthaladtak gróf *Szapáry* Pál kérésére mindenhol a legnagyobb készséggel engedték át. A Magyar Automobil Klub *Pásmány* Déneset küldte ki, hogy a határszélen várja a vendégeket. Pozsonyban a város hatósága fogadta az automobilistákat mintegy 150—200 emberből álló tömeggel. A rendet *Kutcsera* kapitány tartotta fenn.

Az első automobil 9 óra után érkezett Pozsonyba, s azután egymásután jöttek a többiek. Az első megálló Győr volt, a hova 11 óra után érkeztek meg az első automobilisták. Itt frissítőket vetek magukhoz s a gépeket benzinnel töltötték meg. Győrben a vasuti étteremben banket volt a megérkezők tiszteletére. A klub megbízásából ott *Pollák* Gyula háznagy gondoskodott a vendégek kényelméről. Rövid pihenés után elindultak az automobilisták Győről, ahonnan a fővárosból elrándult több automobilista kísérte őket.

A vendégek Komáromon és Vörösváron át jöttek a fővárosba, de az egyesek megérkezése közt óriási időkülönbség volt, aminek az az oka, hogy eltérteszték többen az utat, vagy a gépek szorultak igazításra. A vendégek az ó-budai vámnál jöttek be a főváros területére s innen a Bécsi-uton, *Szigmond*-utcon, *Margit*-körúton, *Margit*-hidon, *Teréz*-körúton, az Oktogonnál föl az *Andrássy*-uton a városligeti Iparcsarnokig. Ezeket az utvonalakon mindenütt óriási néptömeg helyezkedett el, úgy, hogy a rendőrség csak nagy bajjal tudta fenntartani a rendes forgalmat. A közönség azonban várakozásában alaposan csalódott, mert egy-egy külföldi automobil csak nagy ritkán átlag félóránként érkezett s azonnal felismerhető volt a fővárosi automobilistákkal szemben, mert mindegyik tele volt sárral, porral, azonban a legtöbben apró nemzetiszínű száslócskák lengedeztek.

A klub megbízásából feldiszipelték a városligeti Iparcsarnokot és a Gerbaud pavilonját, ahol a klubtagok várták a vendégeket. Az ó-budai vámnál *Törley* József társelnök és *Molnár* Akos igazgató fogadták az első megérkezőket. Egy nagyobb francia társaság az automobilokat vasuton előre küldte, szintén vasuton érkezett. Az volt nagyon terbe véve, hogy már 1—3 óra között Budapestre érkeznek mindnyájan de ez nem valósult meg. Az Iparcsarnok jobb szárnyát teljesen kiraktározták, hogy az érkezők ide hajtsák be az automobilokat. Az Iparcsarnok körüli részt, különösen azt az utat, ahol az automobilisták érkezendők voltak már a kora délutáni órákban óriási közönség lepte el, hogy tanuja legyen a messze utról jött utasok megérkezésének. Itt a rendet 30 gyalogrendőrrel *Köpf* Ferenc főfelügyelő és *Bornemissa* Sándor felügyelő tartották fenn. Pontban két órakor érkezett meg az Iparcsarnokba gróf *Szapáry* Pál, az automobil klub elnöke édesanyjával öz. gróf *Szapáry* Gézánéval, azután gyűlekeztek az Iparcsarnok jobb szárnyába gróf *Nádasdy* Ferenc, báró *Eorn* Frigyes, *Rohonczy* Gida, *Nyárák* Lajos, *Szirmai* Oszkár, gróf *Andrássy* Sándor, *Rudnay* Béla főkapitány, *Latinovics* Ernő, *Fassie* Tódor stb.

Délután 2 óra 45 perckor érkezett meg az első automobil, mely reggel 6 órakor indult el Bécsből, Győrben egy órai pihenés után megállás nélkül jött a fővárosba. Az automobilon *Ruciska* Henrik a bécsi automobil klub tagja érkezett *Berevicsy* Béla szándossal.

A 2-ik automobil 3 óra 10 perckor érkezett, melyen báró *Gibert* Mór és *Marteau* ülték.

A 3-ik 3 óra 15 perckor érkezett *Haas* Fülöp báróval. Ez a koci szintén 6 órakor indult Bécsből,

s Győrbe 10 órakor érkezett. Ez a gép óriási méretű 4 üléses, 23 lóerejű. A kocsit maga a tulajdonos vezette.

4 óra 15 perckor báró *Eynard* Camill volt porosz kapitány érkezett meg feleségével szintén Párisból. A gép 20 lóerejű.

4 óra 30 perckor *Roussy* Gusztáv érkezett meg szintén feleségével.

5 óra 15 perckor *Loyssé* René és *Jaques* érkeztek szintén Párisból.

5 óra 50 perckor *Dietrich Halzenberg* wölfenbergi gyártulajdonos érkezett meg feleségével, aki magyar asszony s aki nagy örömet fejezte ki, hogy ismét magyar földön lehet.

6 óra 5 perckor *Lejebre* Poutales érkezett meg szintén hatalmas automobiljével.

6 óra 15 perckor *Geraid* Etienne robotgott be a csarnokba feleségével és egy *Soyer* Ilona nevű szintén párisi kisasszonnyal.

7 óra 15 perckor *Deutsch de la Meurthe* érkezett meg, ugyanaz, aki annak idején a *Santos* Dumont légnaojónak a százezer frank jutalmát adta. Az ő automobilje 30 lóerejű.

7 óra 25 perckor érkezett meg báró *Zuylen* feleségével és nővérével. A báró párisi automobil-klubnak az elnöke. Automobilje 1700 kilót nyom s midőn az iparcsarnokba vezető deszkahidón átbogott az beszakadt alatta. Szerencsére oly óriási sebességgel haladt a koci, hogy nem esett be a mélységbe s így nem is történt a gépnek semmi baja.

7 óra 35 perckor érkezett meg gróf *Wimpfen* és gróf *Thoroczky* kocsija. Ezeket kívül még 8—10 automobil megérkezését várják.

Este 9 órakor *Gerbaud* vendégeitül hívta meg az idegeneket és a magyar automobil-klub tagjait.

Holnap a vendégek kirándulnak a Svábhegyre s este a *Gerbaud*nál ebéd lesz a vendégek tiszteletére. Az ós-budavári ünnepély is holnapra marad.

Öngyilkosok napja.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, július 4.

Ócsó lett az emberélet nagyon; szinte megdöbbentően szaporodik az öngyilkosok száma a fővárosban. Intelligens emberek és asszonyok, munkások és cselédeleányok rakásszámra igyekeznek eldobni az élet terhet és megmondandóanul menekülnék a halálba képzelt, vagy valódi bajaik elől. Egyáltalán nagy szaporodást mutat föl a statisztika az öngyilkosságok tekintetében, de ma különösen sok öngyilkossági eset történt a fővárosban.

Az ok — amelyért az emberek önként választják a halált, nagyon különböző s az amerikai párbajtól kezdve a szere mi csalódásig mindenféle emberi baj szerepel az öngyilkossági okok között. A mai öngyilkossági esetekről a következő tudósítások számolnak be:

Petri Leó, zombolyai születésű 30 éves déli vasuti hivatalnok ma Budán, a Kavics-utca egy üres telkén fölbölte magát és meghalt. Zsebében levelezőlapot találtak, melyen volt iskolatársa, aki most tanár, tízéves találkozóra hívta július 4-ikére. Ma lett volna a találkozó, a szerencsétlen ember azonban nem utazott el, hanem ma reggel agyonlőtte magát. Az öngyilkos mindössze egy esztendője állott a déli vasut szolgálatában. Azelőtt főnöki tanult, tanáknak készült, de abbahagyta pályáját és vasuti hivatalnok lett. Kartársai már hetek óta nagyon deprimáltak, szinte buskomornak látták. Hivatalában pontos, lelkiismeres ember volt s ugyanakkor, mint főnökei nagyon szerették. A szerencsétlen fiatal ember amerikai párbajnak lett áldozata. Holttestét kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

A *Gellérthegy*en, a *Serpentin*-ut mellett ma reggel egy feloszlásnak indult férfi-holttestet találtak. A fején lösebb van, amely a halálát okozta. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy egy vagy másfél hónap óta lehet a halott a bokrok között. A halott ruhájában irományokat találtak, amelyekből valószínűnek látszik, hogy az illető *Schmalldinst* Gusztáv pincér.

Hauslin Istvánné 34 éves özvegy nő a tabáni hajóállomás mellett a *Dunába* ugrott, de élve kimentették és a *Szent-János*-kórházba szállították.

Horváth Gusztáv budapesti születésű 28 éves vice-házmaster a Király-utca 21. számú lakásán zsebkecsével melibe szúrta magát. Súlyos sebesülésével a *Rókusba* vitték. Családi vizsgálók keserítették el.

A *Ferenc*-körút 43-ik számú házban nagy riadalom volt ma délután. A IV-ik emelet folyosóján egy munkásember járkált és mikor senkit sem látott maga körül, a folyosó vasrácsán keresztül vetette magát az udvar kövezetére és nyomban meghalt. Az illető *Göczy* Mihály 40 éves gyári munkás, aki *Melocoo* Péter cementgyárosnál volt alkalmazva. Onnan a múlt

hó 17-ikén lépett ki és öngyilkosságát valószínűleg azért követte el, mert nem volt munkája.

Fleischer Anna strassburgi születésű 24 éves nevelőnő ma estefelé a Teleky-tér 4-ik szám alatt lévő lakásán lugkóoldattal megmérgezte magát. A mentők súlyos belső sérülésekkel vitték a Rókus-kórházba. Szerelmi csalódás miatt akart a halálba menekülni.

Szili Oszkár 28 éves ügynök ma éjjel a Nefelejts-utca 45-ik szám alatt lévő lakásán revolverrel lőbellette magát. A mentőket hívták hozzá, akik a Rókus-kórházba akarták vinni, de a szerencsétlen ember utközben a mentőkoosiban meghalt. Levelet nem hagyott hátra s öngyilkosságának okát nem tudják.

Petrík Árpád soproni születésű 28 éves ügyvédjelölt eltűnt a Lövőhát-utca 17-ik szám alatt lévő lakásáról. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy öngyilkosságot fog elkövetni.

Ma délután az újpesti szeszgyárnál egy férfi holttestet fogtak ki a Dunából. A holttestben **Pap** János újpesti asztalosra ismerlek, aki családi bajok miatt ugrott a Dunába.

Nini veresége.

Budapest, július 4.

A toborzás.

Nini New-Yorkba ment két évvel ezelőtt. Arról ábrándozott, hogy meghódítja a világot s gyémántokkal megrakodva tejezi be hadjáratait. A dolog könnyen fog menni — gondolta Nini, mert tisztában volt avval, hogy a világ meghódításához elég hat leány. Hat szép leány, akik azonban más égű gyermekei, Nini értette, hogy a férfiak ma már a fajok iránt fogékonyak. Ninit valamikor Erlanger bárónak hívták, de a báróság nem jól jövedelmezett s így arra határozta magát, hogy impresszárió lesz.

A toborzás alapszámja megvolt tehát s csak a kivétel hiányzott még.

— Olasz nők? Eh, gondolta Nini, az olasz nőket már mindenki ismeri. Cserkesz leányok? Nem, a cserkesz leányok nagyon szentimentálisak, azok hamar szerelmesek s nem valók harcra. Végre is abban állapodott meg, hogy kreol leányokból állítja össze a seregét.

A kreol leányok így kerültek Nini hadvezérése alá. Mikor mind a hat együtt volt, Nini így szólt:

— Hölgyeim! Üdvözlöm önöket zászlóm alatt. Hájóra ülünk s Európába utazunk. Európát meg fogjuk hódítani s kinosét visszahozzuk magunkkal.

— Hurrá! kiáltott a csapat s hajóra szállt.

— Hová megyünk, asszonyom? — kérdezte a hat kiosi nő, mikor a hajó elhagyta a new-yorki kikötőt.

Nini mosolygott s ábrándosan félrehajta fejét, így szólt:

— Van egy ország, ahol a vitéz magyarok laknak. Lovagias és vidám emberek, szeretik a nőket és úgy el lehet tiporni őket egy kis szerelemmel, hogy ősi birtokukat adják egy csókért. Igen bolond fajta. Oda megyünk a fővárosba.

A hajó vidáman szelle a habokat, mignem a hetedik napon Nini így szólt a messzeségbe mutatva:

— Szárazföld!

A szárazföld.

A szárazföld Ős-Budavára volt. Egy pont a végtelenben, de amelyből Nini ki fogja emelni sarkait, a világot. A kreol lányok táncolni tanultak, énekelni tanultak, de sem táncolni, sem énekelni nem tudtak. Nini azt mondta, hogy az nem is szükséges. A földolag a hódítás.

— Leányok, — mondta — látjátok ezeket a férfiakat. Ezeket le kell nyitgözni, el kell büvölni, le kell tiporni! S tietek a világ.

S Nini szentül hitte, hogy Budapestet a markában tartja s hogy két hónap alatt rabszíjra fűzve viszi fél Budapest ifjúságát magával. A dolog nem úgy történt. Nini fogott törököt, de az nem eresztette el.

A hódító magyarság.

Ma járt le Nini szerződése Ős-Budával. Gyémántjai voltak, aranya volt, látszólag meghódította a várost. Azt gondolta, hogy már most viheti tovább a hadseregét.

— Lányok, — mondta a hat kreol kisasszony-nak — Magyarországot elemeztük. Mehetünk odébb. A lányok lehajtották a tejuket s némán nézték azt a földet, melyről Nini az országot kiemelte sarkából.

— Nos? — kiáltotta Nini. — Hát nem mozdultok?

Az egyik kreol kisasszony ekkor így szólt:

— Nini! Te azt hiszed, hogy mi vetjük be ezt a várat. Te azt hiszed, hogy a város lábaink előtt hever s hogy mi hidegen, a hódítók hidegségével tu-

dunk távozni innen. Nem, Nini! Mi nem megyünk, mi nem mehetünk.

— De hát miért? — kiáltott Nini.

— Mert ők ide adták a pénzüket, de mi a szívünket hagytuk itt.

— Szerelmesek vagytok?

— Szerelmesek s nem megyünk veled. A hat kreol kisasszony, így hódította meg Budapest ifjúságát. — Nini így fogott törököt, amely nem eresztette őt.

A lázadók.

— Lázadók vagytok — így szólt másnap Nini. — Nem maradhatok itt, mert kényszeríteni foglak benneteket, hogy velem jöjjetek. Nem adom vissza utleveleiteket.

A tábor egy pillanatra meghökkent, de aztán az egyik leány így szólt:

— Nem adod? Hohó! Pista már megmondta, hogy mit kell tennem.

Pista, Sándor, Xavér, Bonifác, Manó és Mór csakugyan tanácsosul támogatták a lányokat ma délelőtt a hat kreol hölgy és a hat magyar ifju megjelent a rendőrségen. Előadták, hogy Nini nem adja ki az utleveleiket, pedig ők a világról sem mennek el Budapestről, mert ilyen város és ilyen ifjúság sehol a földkereken nincsen.

A rendőrtiszt udvariasan szólt:

— Hazám nevében köszönöm, hölgyeim. Csak azt szeretném tudni, hogy mivel foglalkoznak ezután.

— Oh, az könnyű, — felelt az egyik mosolygva — szeretni fogjuk a hazát.

— Bravo — ezt vártam kisasszony — mondta a rendőrtiszt s megcsipte a kisasszony barnapiros arcát.

Nini veresége.

Nininek ki kellett adnia az utleveleket. Sőhajjva tette s miközben a hat levelet kipakolta gyönyörös ridiküljéből, lödítta a homlokáról nagy fehér tollas kalapját s így szólt:

— Hölgyeim! Én vagyok az egyetlen, aki nem szenvedtem vereséget. Önök azonban le vannak igazva. Önök Magyarország foglyai — szegélylék magukat, hogy ily könnyen megadták magukat.

A hat leány azonban gunyosán nézett Ninire s a tőle tanult pukkedivel hajolva meg előtte, így szóltak: — Jó utazást, madame! Ön csak hódítson tovább. Szüksége van rá. Nekünk nincs. Minket mások hódítottak meg. Adieu madame!

Nini ma délután egyedül utazott el Budapestről. A hat kreol leány pedig elhatározta, hogy rendületlenül fogja szeretni egész Magyarországot.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** A király araja.** A Nemzeti Színház igazgatósága elfogadta előadásra *Földes* Imre *A király araja* című három felvonásos vígjátékát. A darab a jövő szezonban kerül színre.

**** A két állami színház bevétele.** A fővárosi állami színházak intendánsi hivata a most teszi közzé a kimutatását a vezetése alatt álló műintézetek június havi bevételéről. Az *Operaházban* júniusban 13 előadás volt, amelyeknek összes bevétele 161.000 korona, míg tavaly júniusban 11 előadás után 112.277 koronát vett be a színház. — A *Nemzeti Színházban* a 30 esti előadás bevétele 29.225 korona volt, tavaly 15 esti előadás után 11.514 koronát vettek be.

**** Szép Heléna.** A budai nyári színházban holnap szombaton Offenbach egyik legrégibb és legkiválóbb operettje a *Szép Heléna* kerül előadásra *Kovács* Mihálynak a Népszínház kitűnő komikusának második vendégfellépésével. A cimszerepet *Anday* Blanka játssza, a többi főbb szerepek kiosztása a következő: *Menelaus* — *Kovács* Minály, *Páris* — *Mihályfi*, *Calchas* — *Körmeny*, *Achilles* — *Környei*, *Agammon* — *Izsó* Miklós, *Orestes* — *Jámbor* Ilona, *Klitemnestra* — *Berzsenyi* Julia, *I. Ajax* — *Császár*, *II. Ajax* — *Kövesdy*.

**** Magyar művész a bécsi operában.** A bécsi udvari operában a napokban vendégszerepelt *Revere* Elvira, a brünni városi színház tagja, a Sevillai borbély, a Lakmé és a Varázstüvola operákban lépett fel és nagy sikere után az igazgatóság az operaház tagjai sorába szerződtette. A művész *Revere* Vilmosnak, a budapesti Opera kardalosaának a leánya.

**** Városligeti Színkör.** A városligeti nyári színházban napról-napra szűnt el ház előtt kerül színre *Feld* Mátyás bohózata *A demokrata*. Vasárnap az igazgatóság délután és este is a bohózatot hozza színre. — *Ujházi* Ede, a Nemzeti Színház kitűnő művésze a jövő esztőtörökön kezdi meg vendégszerepelését a *Jain rosszában*. — *Zieher* A három kvánság című operettjéből a próbákat már megkezdték.

**** Vidéki színeszet.** *Zalányi* *Singhoffer* Vilma tegnap bucsuzott el az aradi közönségtől a *Szalamith* cimszerepében. A közönség lelkesen ünnepte a művésznőt.

VIDÉK

— **(Szatmár polgármestere.) Szatmárról** írják: *Papp* Géza eddigi városi főjegyzőt a májusban tartott közgyűlésen polgármesterré választották meg. Ezt a választást megelébbesték. A felelőzést a közigazgatási bíróság július 1-én tárgyalta s azt elutasítván, *Papp* Gézát a polgármesteri hivatalban végleg megérsítette. A főjegyzői állást e hó 14-én töltik be.

— **(Elmeigógyintézet Pécsen.)** Pécs városa még ebben az évben 210 beteg részére való elmeigógyintézetet létesít 680.000 korona költséggel.

SPORT

**** Az alagi löversenyek** harmadik napján került döntésre a 4000 méteres *Evanthia-akadályverseny* *handicap*, amelyben a top wightet *Bohéme* kapta, de ha indul, még így is van esélye. Távolmaradása esetén a győztes istállóársai közül fog kikerülni, legyen az akár *Nyájás*, akár *Rozmaring*. A *Morny gátverseny* *handicap* *Bakator* és *Alfalfa* között fog eldőlni. Meglepetést *Leánykától* várunk, mely a multkor harmadik volt. A többi jutamra jelölteink:

I. *Felicitas* — *Bóka*.

II. *Orsich-istálló* — *Takim*.

III. *Mrvik-istálló* — *Mysteri*.

IV. *Bakator* — *Alfalfa*.

V. *Láfrány* — *Kis bögre*.

VI. *Kelengye* — *Fakati*.

**** Az alagi löversenyek eredményét** leghamarabb és legmegbiztatóbban a Teleion Hirmondó utján tudhatják meg az érdeklődők, mert a Hirmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentése alapján közvetlenül az egyes versenyek lefutása után két futamonként részletes tudósítást olvastat fel a versenyek eredményéről. A löversenyeredmények felolvasása, melynek összeredményét már hat óra tájban felolvastatja a beszélő uság, kétszeres nádjellel hívja fel az előzetzők figyelmét a Teleion Hirmondó.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Letartóztatott bünszövetség.** *Ledermann* Pinkász és *Ledermann* Jakab, *Ledermann* S. és társa cég alatt Munkácson egyszerre két üzletet nyitottak mult év június havában. Egy évi iennállás után 60.000 korona tartózással fizetéképtelenséget jelentettek, előbb azonban összes áruikat eretették. A Budapesti Hitelezői Védegyet a büntető eljárás megindításával Dr. Herozfeld Samu budapesti ügyvédet bízta meg, akinek felmentése alapján a beregszászi vizsgálóbíró tegnap *Ledermann* Pinkász, *Ledermann* Jakab, *Ledermann* Pinkász és *Klein* Hirsch *Leibné* munkásokot vizsgálati fogságba helyezte és az elrejtett árukra a bünygi zárlatot elrendelte.

TÁVIRATOK

Konstantinápoly, július 4. *Szinovjev* orosz nagykövetet a mai szelaulik után a szultán kihalgatáson fogadta. A nagykövet holnap utazik el szabadságra.

A kétéves katonai szolgálat.

Páris, július 4. A szenátus ma folytatja a kétéves szolgálati idő tárgyalását és 176 szóval 114 ellen elfogadta a 2. cikket, mely szerint a katonai szolgálat a testileg alkalmatlanok kivételével mindenkire egyforma és minden felmentés ki van zárva, a szolgálat pedig 25 évig tart.

Combes diadala.

Páris, július 4. A képviselőházban ma *Cochin* interpellált ama legutóbb kibocsátott rendelet tárgyában, mely 135 kongregacionista iskola bezárását rendelte el. *Combes* miniszterelnök kijelenti, hogy a kongregacionistáknak mindenütt, ahol új iskolákat vagy intézetet alapítanak, engedélyért kell folyamodniok. Az államtanács így magyarázza a rendeletet. A kormány el van tökéve, hogy megtör minden ellenállást, a országdalom szellemét győzelemre juttatja és biztosítja a polgári társadalom győzelmét. A nem engedélyezett iskolák ellen tett intézkedések után legközelebb több más intézkedés fog következni. (Viharos tetszés a baloldalon.)

A ház 309 szavazattal 218 ellenében elhatározta, hogy a miniszterelnök beszédét a községházak falain kiragaszthatja.

Ribot napirendet indítványoz, mely szerint az iskolák bezárásának kérdését megoldás végett a bíróságokra bizzák. *Dubief* a kormány iránt usalmat kifejező napirendet indítványoz, melyhez *Combes* miniszterelnök is hozzájárul. *Ribot* napirendjét 321 szavazattal 216 ellenében elvetették, *Dubief* napirendjét, mely helyesli a kormány nyilatkozatát és számít szilárdúságra hogy biztosítani fogja az egyesületi törvény végrehajtását, valamint a világi osztály jogainak szükséges védelmét, 333 szavazattal 210 ellenében elfogadta a ház.

KÜLÖNFÉLÉK

Diogenes.

Ó Diogenes! Mily boldog valál!
Heias delének hő sugárinál
Lámpással indultál embert keresni —
Ma eszedbe se jutna tán ilyesmí...

Belátnád, ha e sivatagban állsz,
Hogy embert itt lámpással sem találsz,
Csepp olajat kár vesztegetni rája —
Csüggedten tünél a horodó zúgába'...

Sas Ede.

† **Királynék szórakozásai.** A The Lady's Realm című angol női folyóirat cikket ír arról, hogy mik a kedves szórakozásai egyes európai uralkodónőknek. Alexandra angol királyné például nagyon kedveli a fotográfálást, de igen érdekli a tejgazdaság és kedves állatait iránt is. Azelőtt bioiklizni is szeretett. A német császárné szintén szívesen foglalkozik a fotográfálással és úgy mondják, hogy ezt a hajlandóságát erősen beile oltotta a legidősebb fiába is. Nemrégiben átengedte jótekonny célra a szent időtlen készített fotográfiáinak a gyűjteményét, hogy kiállítsák. alaposan érti a fotográfálás minden csinját-binját, szakértő ember volt a mestere. A cárné kitűnő karikatúra-rajzoló és nagy kedveléssel gyűjti is a karikatúrákat. Úgyes színésznő is, kedves hangja van és kiváló barátja a zenének. Vilma királynő szeret lovagolni, koresolyázní és annyira szereti az állatokat hogy nem vesz részt semmiféle sportban, amelynek állatok esnek áldozatul. Svéd- és Norvégország királynéja istenielő és életének jórészt a valóságos gyakorlása foglalja le. Szigoruan evangélikus és pártolója az üdv hadseregének. „Carmen Sylva”, a románok királynéja tudvalevőleg költőnő s busgón dolgozik az írómasinájával. Ezt a zenéhez is és kedveli a szép kézimunkát. A görög királyné kedvenc foglalkozása a jachtozás. Belgium királynéja az istállóiban és paripáiban találja örömet, s nemcsak hogy ügyesen lovagol, hanem valóságos „műlovárnó”. Heléna olasz királyné vadászik és automobil-sportot üz. Verset is költ. Sarolta würtembergi királyné a szabadban való játékoknak barátja, azokivül melegen érdeklődik a női mozgalmak iránt. Amália portugál királyné állítólag a legerélyesebb királyné Európában. Orvosi tudományokkal foglalkozik legszívesebben és pedig úgy elméletileg, mint gyakorlatilag és sokat is a portugál kórházak javítására.

† **Siemens naplójából.** Siemens György, a villamosság nagy szakértője, a Siemens és Halske-ház megalapítója, fiatalabb korában Perzsiában is járt, ott gazdag tapasztalatokat szerzett s minderről pon-

tos naplót vezetett. Ottani működése közben többször fenyegette veszély. Egyszer az egyik szolgáját hűtlenség miatt kénytelen volt elbocsátani. Mikor ugyanaznap este teheráni lakására haza akart menni, észrevette, hogy valaki hátulról utána lopózik. Siemens töréhez nyult, hogy védekezék s mikor az illető hozzáugrott, Siemens abban a pillanatban hátraeszt a töréssel s az embert a gyomrán halálosan találta. Az elbocsátott szolga volt. Belehalt a sebébe, de a családja vérboszut esküdött Siemens ellen s ezt egy levélben tudtul is adta neki. Siemens a család küldöttének nyomban átadta a válaszlát, kijelentvén, hogy a három következő éjszakán a család íaluja felé vezető uton egész a faluig fog lovagolni s csak egyetlen szolgát visz magával kíséretnek. Az ut sziklás vidéken vezetett keresztül s a hold gyér világánál alig lehetett harminc lépésnyire látni. Siemens minden sziklatömb mögött egy-egy családtagot gyanított, aki őt onnan lelővi. De nem bántotta seuki s zavartalanul ért el a faluig, ahova napilkeitekor érkezett. A fau előtt néhány ósz ember várakozott rá a téhez ruhában. Kenyeret és söt nyújtottak neki s arra kérték őt, hogy legyen a barátjuk. Azt mondták, hogy ilyen bátorságot ők életükben nem láttak.

† **Királyi gyermek-időleik.** Londonban Királyi házból való perzsa gyermekek címmel érdekes könyv jelent meg Sparroy Wilfred tollából, a ki Zillu szultán, a sah testvére gyermekeinek volt a nevelője. Csak két herceg volt valóságos testvér s ez a körülmény sok vizsálra adott alkalmat. Humayun Mirza például kurd anyától származott s ezért perzsa féltestvérei örökösen gunyolták. Sparroy szerint a következő jelenetek játszódtak le köztük. Humayun dühösen föluggrott s így szólt:

— A kurd mindig bátor, a perzsa pedig mindig gyáva. Ha valaki azért vet meg engem, mert kurd vagyok, akkor legyen tisztátalanú téve azon von által, melyet megvet. Feridun Mirza, te nagyon éhes lehetsz, látszik az arcodról, nesze egy kis kurd eledel...

Ezzel a vad gyermek a baltenyeréből kibarapott egy darab húst s a testvére arcába köpte. Angol nevelője ezért jól elverte. A gyerek föl sem sziszszent, de oly arcot vágott, mintha az ördögtől lett volna megszállva. A büntetés után némán nézte vérsző kezét s csendesen monda magában:

— Hogy lüktet, olyan, mintha szív lenne.

Ugyanaz nap este kiszűköt a hámból, belopódzkodott az udvarmesterhez s csókot kért tőle, mert nagyon rossz volt. Jól tudta, hogy mily büntetés vár rá, mert az atya mindig meg szokta — harapni. Most is a karjába harapott.

Sparroynak rengeteg sok baja volt velük. Különösen a pontossághoz sehogyssem tudta hozzászoktatni őket. Mivel Perzsiában az időt napkeletől nap-

nyugtáig mérik, a hercegek mindig találtak valami kifogást, vagy azt, hogy a nap is megkésétt a nap-fogyatkozás folytán, vagy mást. Egyszer azért kaptak el, mert lakodalmon vettek részt. Bahram Mirza azzal mentegte magát és testvéreit, hogy „a mézesetekben a nap mindig későbbben kel föl” s ha a nap rendetlenül jár, ők sem lehetnek pontosak. Sparroyt Londonban a következő tanácsokkal látták el:

— Fegyelmet nem szabad tartania. Minek is? Ha a hercegek sirnak, sirjon velük, ha pedig nevetnek, nevéssen velük.

Sparroy azonban más véleményen volt s ezt következőképp indokolta:

— Perzsiában nemcsak udvarmester voltam, hanem az egyetlen angol is a perzsa udvarban s ezért nemzetem jóhírnevét mindenáron főnn kellett tartanom.

A szultán mindenben támogatta őt. Mikor meghallotta, hogy a hercegek úgy bálnak a nevelővel, mint valami lakájjal, berontott a tanulószobába, valamennyit alaposan fölképelte s így szókokolt: „Domestique, non! Excellence, oui!” Többet nem tudott franciául, de a hercegek így is megértették. Mikor a hercegek már jól tudtak angolul, a szultán a legtehetségesekkel, Feridun Mirzával lefordította Poe Edgar fantasztikus történeteit. Az első kísérlet oly remekül sikerült, hogy Feridun örömsugárzó arccal rohant Sparroyhoz.

— Az atyám tíz tumant ajándékozott nekem s nem aludt el a felolvasás alatt.

Sparroy arra akarta felhasználni állását, hogy a hercegekkel megérhetővé tegye, hogy mily káros intézmény a hárem erkölcsi szempontból. A nevelő és a hercegek egyszer egy megrögt rabnót láttak, aki a háremnek volt az áldozata s ekkor ünnepélyes esküt tettek, hogy csak egyetlen feleségük lesz. Akbar Mirza azonban vállalt vonogatva monda:

— Ugyan kérem, Perzsiában ez már így szokás...

Humayun Mirza, a vad kurd herceg föluggrott s így válaszolt:

— Azt hiszitek, hogy férfiak vagytok, pedig gyáva asszonyok vagytok. Ha én Kurdisztán királyi leszek, anyni feleségem lesz, ahány ujjam, — semmivel sem kevesebb...

† **Szépség-iskolák.** Az amerikai nőknél annyira fontos a szépség, hogy annak a fejlesztésére iskolák is vannak. Ilyen intézet van például Welkesey-ben. A gyönyörű helyen épült internátusban hétszázhusz leány van. Az intézetben bölcsészetet, nemzetgazdaságtant tanítanak, s fontos tárgy az ékezzsólástan, de a legfőbb gondot fordítanak a „physical training”-re, a test fejlesztésére. Minden növendék a telvételkor kötelessé magát „fizikai vizsgának” alávetni, ugyanis a leányok testi erejét, a szervek képességét, fej-

REGÉNY
SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

— Az ... igen. Az olyan város volt, amelyben csak büntelen emberek laktak. Az más.
— Most már nincsenek a tengeren olyan városok, melyekben büntelenek laknak?
— Nincsenek — felelt Ignác, majd kis várattva hozzátette: — A tengervíz keserű, nem lehet meginni.

— A tenger után megint föld következik?
— Föld. A tengernek is van partja.
— Ott megint városok vannak?
— Igen ... De ott már nem a mi országunk van. Az már Perzsia. Láttál már perzsákat a piacon? Gyümölcsöt árulnak, barackot és pisztáciát.

— Láttam.
— Van még sok föld?
— Sok, nagyon sok. Gyalog tíz év alatt sem tudná bejárni az ember. Nem is tudja az ember, hogy milyen nagy a föld.
— S mindenütt olyan egyformák a városok és az emberek?

— Persze. A város olyan, mint amilyen a város ... Persze. Egyik ház olyan, mint a másik ház.

Ilyen beszélgetések után a fiu már nem nézett olyan vágyódó szemmel a távolba s nem kémlelte olyan nagy várakozással a messzeséget el-takaró fellegeteket.

A hajó legénysége szerette Fomat s a fiu is szerette ezeket a vidám, napbarnította embereket, akik halászeszközöket készítettek számára, csónakot faragtak fáhancsóból, az állomáshelyeken sétálni vitték, mialatt Ignác a városba ment a

dolgai után. A fiu gyakran hallotta, hogy édes- atyját szidják a matrózok, de nem figyelt rá s sohasem monda meg atyjának. Csak egyszer történt meg Asztrachanban, hogy miközben fát szállítottak a hajóra, Petrovics, a gépész így szólt:

— Ennyi fát ... gyalázat, milyen buta ez az ember. Tele rakatja a hajót s még ő ordít, hogy elrontom a gépet s hogy nem takarékoskodom az olajjal.

A kormányos így felelt:
— Mert olyan kapzsi ... itt olesó a fa ... Micsoda kapzsi ördög!

— De még milyen!
Ez a szó fölkellette Foma érdeklődését és mikor estefelé egyedül volt atyjával, így szólt:

— Papal
— Nos?
— Te kapzsi vagy.

Azután elmondta, hogy ezt a gépésztől és a kormányostól hallotta. Ignác arca elborult s szeme szikrát hányt.

— Így vagyunk — mondta. — Hát ne hallgass rájuk, édes fiam. Nem neked való társaság s nem szabad olyan sokat érintkezned velük. Te vagy a gazda, ők a szolgálók — ezt sohasem szabad elfeledned. Ha mi akarjuk, egyszerűen kiteszszük őket a partra, találunk helyettük amennyit akarunk. Értetted? Sok rosszat mondhatnak rólunk. Irigység az egész, mert én gazdag vagyok s a gazdag embert mindenki irigylí. A boldog ember mindenkinek ellensége.

Két nappal több uj kormányos és uj gépész volt a hajón.

— Hol van Jakab? — kérdezte a fiu.

— Elkérgettem.

— Azért?

— Pétrócsot is?

— Azt is.

Fomának tetszett, hogy atya ilyen könnyen változtathatja a legénységet. Mosolygott, fölment a fedélzetre s odalépett egy matrózhoz.

— Uj kormányosunk van — mondta Foma.
— Tudjuk ... Hogy van, Fomuska? Jól aludt?

— A masiniszta is uj.

— Az is ... Kár Petrovicsért.

— Nem.

— Miért? Jól bánt magával.

— De szidta papát.

— Szidta?

— Igen, hallottam s megmondtam papának.

— Maga, ugy? ... monda a matróz s ott-hagyta Fomat. Aztán visszafordult s sötétben nézett a fiura.

E naptól fogva észrevette Foma, hogy a legénység nem volt hozzá olyan barátságos, mint azelőtt. Bár némelyik nagyon udvariaskodott, de a legnagyobb része a hajósoknak nem akart több ezöba állani vele. Csodálkozva és szomoruan ment föl Foma a kormánykerékhez, leült s a messzeségre bámult. Eszébe jutott, amit atya mondott: „Ne beszélj velük. Te ur vagy.” Az a vágya támadt, hogy valamit odakiált a matrózoknak. Megfenyegetti őket s úgy bánik velük, mint ahogy atya szokott, de nem tudta a módját. Egypár nap múlva tisztában volt vele, hogy a legénység nem szereti már. S úgy érezte most, hogy a valóság kezdi szétéptni azokat a szép és finom szöveket, amelyeket Anfiza néni meséiből szőtt az élet díszítésére. Hirtelen, mintha jobban látott volna s nagyon kíváncsi volt azokra a rugókra, melyek az emberek cselekedeteit mozgatják.

Egy napon a következő jelenet játszódott le előtte.

A matrózok fát hordtak, miközben a fiatal, jókedvű Jefim hangosan így szólt:

— No ez már igazán aljasság! Azt nem kötöttük ki, hogy fát is hordjak. Semmi köze a matróznak az ilyesmihez. Lehúzzák az ember bőreit, pedig a bőrt nem adtam el ... Ez lelkiismeretlenség. Ez az ember kiszípoloz bennünket.

(Folytatása következik.)

lettségét kipróbálják, megméri. A wolkesley-i növények kitűnően eveznek, és usznak, karjuk erős, izmos, lellépésük szilárd, tartásuk egyenes, tüdejük, látásuk fejlett, arcszínük egészséges. Connecticutban a Mount-Holyoke tanterben ötszázötven leány van. Itt még a testi hibákat is gyógyítják, vagy legalább az egyes fogyatkozásokat enyhítik oélszerű kezeléssel által. A Mount-Holyoke intézet növendékeinek bámulatosan arányos fejlett ideomi vannak. Ezt a tornával, a sporttal, a szabadban való mindenféle játékokkal érik e. Az amerikai nő bátor fellépése, önállósága mind az ily nevelői rendszernek tulajdonítható, az asztaltibetároknak azért van olyan rossz dolguk Amerikában. Pompás látvány az, mikor a növendékek „tanulnak”. Az árnyas parkokban zsigongva, kacagva tornáznak, játszanak, kergetődnék. Nyakuk, karjuk szabad, könnyű, bő, rövid ruha fedti testüket és hajuk le van eresztve. Itt labdázna, amott a nyújtón, a gyűrűbintán tornáznak, a park taván csolnakáznak, másutt croquet-et, baskett-ballt játszanak. A baskett-ballt nálunk nem ismerik. Két-három méter magasságban egy kis háló van megerősítve és a repülő labdát a hálóba kell beütni. Mindezt olyan szépek az amerikai nők, ám-bátor az idegenek, akik New-Yorkban megfordulnak, sehogy sem értik, hogy alig látnak nőket, de különösen szép nő. Ennek az egyszerű magyarázata az, hogy ott nem ismerik a nők a korzón való sétálást, s egyáltalában nem kószálnak napközben olyan szívesen az utcákon, üzletekben. Estére azonban kifejtik szépségüket, amikor a férfiak munkájuk után örömmel mennek társaságba.

— **A jó tanács.** Egy kis németországi sváb városka vasúti állomásán történt. Két finoman öltözött hölgy nagy buzgón beszélgetett a pályaudvaron, amikor egyszerre csak ezzel rohannak meg egy vasúti alkalmazottat:

— Szent Isten, a vonatunk o'ment! Mit csináljunk uram!

— A következő vonalnál ne lesegjenek annyit! — tanácsolta valódi sváb kedélyességgel a vasúti.

KÖZGAZDASÁG

Aratás előtt.

Budapest, július 4.

A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól junius 30-ikáig beérkezett jelentések szerint az országban tetemes károkat okoztak a legutóbbi viharok. A minden átmenet nélkül való, váratlanul beállott perzselő forráság mindinkább növekvő aggodalmat okozott; szerencsére ezek az aggályok eddig alaptalanoknak bizonyultak. Julius első napjaiban a rekkenő hőséget országsszerte zivataros, viharos időjárás váltotta fel, mely számos vidéken jégesőt is hozott. Jelentékeny jégeső, felhőszakadás és viharokozta károkról szóló távirati jelentések érkeztek: Nógrád, Nyitra Pozsony, Sopron, Tolna, Vas, Zala, Szepes, Komárom és Bács-Bodrog-vármegyékben. A jégeső különösen Pozsony, Sopron, Vas, Zala és Szepes-vármegyékben néhol 30–60%-ra rugó kárt is okozott. Habár a rozsdá — a gazdasági tudósítók junius 30-ikáról kelt jelentései szerint — eddig aránylag kevés kárt okozott, mindazáltal tekintve, hogy az aratás országsszerte mintegy tíz nappal megkésett, valószerű az, hogy különösen a mostani abnormális időjárásban főleg a dől buzávetések szemtermése a még nemrég is reméltnél valamivel gyengébb minőségű lesz. Annál inkább, mert egyes helyekről máris oly értelmi jelentések érkeznek, hogy a rozsdá néhány nap óta ismét erősebben terjed és nemcsak a száronak, hanem néhol már a kalászon is látható. Az üszög, mely habár csak kisebb mértékben, de mondhatni általában országsszerte mutatkozik, néhol szintén rontani o'gja a buza minőségét. De az üszögnél és a rozsdánál is nagyobb károkat okoz a törzsgomba, mely különösen az ország sik vidékein, nevezetesen Osnád, Torontál, Csongrád, Békés, Arad, Bihar, Pest és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyékben, továbbá néhol a Duna jobbpartján is erősen elterjedt, helyenkint és különösen a kisebb gazdaságok azon buzávetéseiben, ahol a kelő vetésforgót nem alkalmazták, jelentékeny kárt okozott. Férgek, rovarok és egerek okozta károk is előfordulnak, bár sehol sem kiterjedt mértékben. Így tehát vetéseink a lefolyt 10 napos időszak alatt sem voltak egészen mentek újabb károsodásoktól; habár másrészt nem tagadható, hogy helyenkint úgy az őszi, va' mint különösen a tavasziak szépen gyarapodtak és ez utóbbiak kedvező fejlődésnek indultak, minek folytán részben máris teljesen elérték a normális évszak rendszer állapotát.

Az aratások sik vidékeken és főként a homokosabb részekben a rozsszal és az őszi árpával megkezdődött. A buza aratását azonban csak a közlebbi napokban fogják megkezdeni, mert a szemképződés tulnyomó részben még csak most van folyamatban. A repét már, mondhatni, mindenütt learatták és elcsépelelték, általában gyenge közepes, sőt sok helyütt határozottan gyenge eredménnyel. A nyert termény minősége azonban eléggé jó. A várható gabonatermés mennyiségét a tudósítók által junius hó 30-án beküldött adatok alapján, a junius hó 20-ról közlétt becslés mennyiségével szemben valamint kevéssel ugyan emelni lehetett volna, mindamellet, miután a legutóbbi napokban országsszerte tetemes elemi csapások pusztítottak; különösen pedig a zivatarral járt jégesők és felhőszakadás az ország nagy területén végigvonulva, mindenütt jelentékeny károkat okoztak. kétségtelen, hogy az okozott károkat, a termésben elég tetemes apadási ideetek elő, arra nézve, hogy a várható termés mennyiségére vonatkozó legutóbbi becslésnek további emelése ezuttal melőztessek.

(Buza.)

Legjobban állanak az őszi buzávetések és nagy átlagban jóközepes és részben jó eredméllyel bízhatnak a Duna jobbpartján és a Duna-Tisza között, továbbá a Tisza-Maros szögén. Közepes fejlődést mutatnak és részben jó közepesek a vetések: a Duna balpartján, a Tisza jobb és balpartján, ellenben átlag alig közepesek a buzávetések a Királyhágón túli részeken. Az őszi buzávetések általában kielégítő szemfejlődést mutatnak; a kalászok ugyanis már mindenütt, tehát a hegyi és dombvidékeken is túl vannak a virágzáson, sőt a sik földeken érik is a buza, úgy, hogy az aratás már pár nap múltán megindul. A kalászok szemei szép nagyok és bár az idő tolytonosan változó volt, ennek dacára, ha csak a rozsdá és hőség nem okoz jelentékenyebb károkat, a mul évniél is csaknem országsszerte jobb kvalitásra lehet számítani. A számbeli adatok szerint a buzára bevett összes terület tesz 5 877.378 kal. holdat, amelyről ez idő szerint országos átlagban kat. holdankint mintegy 7 métermázsra termés várható, vagyis a remélhető összes buzatermés megközelítőleg 41 millió métermázsra becsülhető. A mul évben termelt összesen 33-78 millió métermázsra és így a várható termés, bár az utóbbi napok kedvezőtlen időjárásra helyenkint sok kárt okozott, még mindig jóval kedvezőbbnek ígérkezik a mul évi eredménynél.

A gazdasági tudósítókól beérkezett junius hó 30-iki termésátlagok alapján a legjobb termés, azaz katasztrális holdankint legalább 7 métermázsra és részben ezen felüli eredmény várható: Esztergom Nyitra, Pozsony, Trencsén, Baranya, Fejér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Borsod, Békés, Hajdu, Temes, Torontál és Brassó vármegyékben. Katasztrális holdankint 6–7 métermázsra közötti termés remélhető: Bars, Hont, Liptó, Nógrád, Győr Komárom Vas, Abauj-Torna, Bereg, Gömör, Szepes, Ung, Zemplén Bihar, Szabolcs, Szatmár, Arad, Csanád, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Fogaras Maros-Torda. Seben és Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyékben. Végül katasztrális holdankint 6 métermázsán aluli termést ígérnek a vetések: Arva, Turóc, Zólyom, Sáros, Máramaros, Szilágy, Ugocsa, Beszterce-Naszód, Csik, Háromszék, Hunyad, Kisküküllő, Kolozs, Nagyküküllő, Szolnok-Doboka és Udvarhely vármegyékben.

(Rozs.)

Az őszi rozs és kétszeres magfejlődése normális le'olyású volt és még az érés sem halad tulrohamosan, ennél fogva az eredmény minőségileg is kielégítő lesz.

Általában, habár gyengébb minőségű rozs, ugy-szintén sok hibás és csorba kalász is csaknem mindenütt akad: mindamellet a rozstermes-kiállítások tulnyomó részben a varakésznek megte'olek. A mag szépen érik, úgy, hogy néhol már aratják is. A szalma-termés nagyobbára kielégítő, sőt helyenkint kitűnő. Kivételt képeznek az egészen gyenge fűdek, amelyek mind a szalma, mind pekig a szemtermés gyenge eredménnyel ígér. A rozsvetések több helyen megöletek ugyan, de azért a dől vetésekből aratott rozs minősége sem lesz sokkal grengébb, mert a megölelés már jobbra oly időben következett be, amikor az a szemfejlődésére már csak kevésbé lehet káros hatással. Legjobban fejlődtek a rozsvetések a Tisza-Maros szögén továbbá a Duna jobbpartján és a Duna-Tisza között. Meglehető közepesek a terméskiadások a Duna balpartján és a két Tisza-vidéken, de jóval gyengébbek a Királyhágón túli részekben.

Az őszi rozsszal és kétszeressel bevett terület 2 004 450 kal. hold. A gazdasági tudósítók jelentései szerint országos átlagban és kat. holdankint mintegy 6-50 métermázsra remélhető és így az egész országban megközelítőleg mintegy 13 millió métermázsra rozs és kétszeres termés ígérkezik. A mul évben termelt összesen 11 32 millió métermázsra rozs és kétszeres, ennél fogva az idei termés kedvezőbb eredménnyel kecsegtet.

A legjobb terméseredményt ígérő vármegyék, ahol tudniuk kat. holdankint legalább 65 métermázsra és részben ezen felüli termésre számítanak, a követ-

kezők: Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Bács-Bodrog, Heves, Csongrád, Jász-Nagykun, Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Borsod, Zemplén, Hajdu, Szatmár, Arad, Temes, Torontál Brassó, Fogaras Maros-Torda vármegyékben. Katasztrális holdankint 6–65 métermázsra termésre van kiállítás: Bars, Hont, Liptó, Nógrád, Trencsén, Zólyom, Győr, Komárom, Vas, Zala, Abauj-Torna, Bereg Gömör és Kis-Hont, Sáros, Szepes, Ung, Békés, Bihar, Máramaros, Szilágy, Csanád, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér Beszterce-Naszód, Csik, Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Nagy-Küküllő Szeben, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyos vármegyékben. Katasztrális holdankint 5 métermázsán aluli eredményre számítanak: Arva, Turóc, és Ugocsa vármegyékben.

(Árpa.)

Az őszi árpa kaszálásával az Alföldön megindult az aratás. Ez a termés mind mennyiségileg mind minőségileg nagyobbára kielégítően ízet, bár az üszög néhol kárt okozott benne. A tavaszi árpaiban több helyen szintén mutatkozik az üszög, néhol pedig férgek is károsítják. Mindamellet a tavaszi árpa meglehetősen jól fejlődik és kalásza is szép nagy. A szemképződés nagyobbára normális, sőt helyenkint gazdag, a magvak nagyok és sulyosak. A gaz és különösen a vadrepe néhol erősen leburjánzott az árpaiban, ami az aratást, illetve kaszálást meg fogja nehezíteni.

Az árpával bevett terület 1,790.940 kat. holdra tehető. Az országos átlagban kat. holdankint reméltermés-eredmény 6-7 métermázsra tehető, vagyis a várható árpatermés mintegy 12 millió métermázsra körül fog mozogni, ami a mul évi 10-9 millió métermázsra árpatermést mintegy 10 százalékkal haladja túl. Onként érhető azonban, hogy az árpatermés remélhető eredményének esélye is első sorban a további időjárási viszonyoktól függ.

Az árpa-vetések ez idő szerint legjobban állnak a Tisza-Maros szögén és a Duna-Tisza között. Meglehetően jól állnak a Duna jobb és balpartján, illetve a Tisza balpartján. A közép átlagon aluli van a Tisza jobbpartján és a Királyhágón túli részekben. Vármegyénkint a legjobb azaz katasztrális holdankint legalább 6-7 métermázsra és részben ezen felüli termést remélnék: Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Hajdu, Arad, Csanád, Temes, Torontál és Brassó vármegyékben. Katasztrális holdankint 5–6-7 métermázsra közötti eredményre van kiállítás: Arva, Bars, Hont, Liptó, Nógrád, Trencsén, Turóc, Zólyom Győr, Komárom, Vas, Veszprém, Zala Heves, Pest, Abauj-Torna, Bereg, Borsod, Gömör és Kis-Hont, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Bihar, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Csik, Fogaras, Héromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyékben. Végül katasztrális holdankint 5 métermázsán aluli termést várnak Ugocsa és Beszterce-Naszód vármegyékben.

(Zab.)

A zabvetések fejlődését meglehetősen előmozdította a le'olyt utóbbi időszak. A felvidéki és keleti magasabb hegyi részeket kivéve, a vetések nagyobbára javultak, sőt néhol egészen helyreállottak. Néhol azonban, a túlságos sok eső miatt elszaporodott a gaz és így a zabvetések állapota, országos átlagban beszéve, ma is csak közepesnek jelezhető. A sik- és dombvidékek bugáját nagyobb részben jól kihányta és bár néhol megölelt, ennek dacára a szemfejlődés kielégítő. Rozsdá szórványosan szintén mutatkozik; férgek csak helyenkint okoznak kisebb mértékű károkat. E körülményekhez képest aránylag még legszebben állanak a zab-vetések: a Duna-Tisza között, a Tisza-Maros szögén és a Duna jobb partján. Ezeknél már jóval gyengébben, különösen a Duna balpartján és megéheítés gyengén a többi vidékeken is. A zabbal bevett terület 1,735.227 katasztrális holdat tevéen, melyen országos átlagban katasztrális holdankint mintegy 6.2 métermázsra termés lévén remélhető: az egész országban megközelítőleg 10-7 millió métermázsra zabtermés van kiállítás.

A mul évben termelt összesen 9-23 millió métermázsra és így az idén a terméskiadások kedvezőbbek.

Mindeusetre azonban állandó jó időjárásra lesz szükség, hogy a lentebb kimutatott termés tényleg elérhető legyen.

Átlag legjobb termésre, azaz kat. holdanként 6-2 mm. és részben ezen felüli eredményre van kiállítás: Nyitra Pozsony, Baranya, Fehér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Hajdu, Arad, Csanád, Temes, Torontál és Brassó vármegyékben. Kat. holdankint 5–6-2 mm. termés remélhető: Bars, Esztergom, Hont, Liptó, Nógrád, Trencsén, Turóc, Zólyom, Győr, Komárom, Heves, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Abauj-Torna, Bereg, Gömör, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Bihar, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Csik, Fogaras Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyékben. Kat. holdankint csak 5 mm. aluli eredményt várnak: Arva, Borsod, Máramaros és Ugocsa vármegyékben.

(Kukorica.)

A kukorica vetések fejlődésében az utóbbi 10 nap alatt elég kedvező fejlődés mutatkozik, mindamelllett azok az előrehaladott évszakhoz képest még mindig elmaradott állapotban vannak. Helyenkint a gyakori esőktől elgyomosodtak és sárgulnak. A töltő-géset részint még folytatják, részint már bevégezték. A legutóbb beállt esőzések a kukorica fejlődésének valószínűleg javára fognak válni.

(Burgonya.)

A burgonya nagybőrra kielégítően fejlődik. A korai fajtak virágzása befejeződéshez közelg, a késői fajták most veszi kezdetét. A kapálást, illetőleg töltő-géset többnyire bevégezték, de részben még folytatják. A korai fajtákat elvéve szedni kezdik.

(Kerti s egyéb vetemények.)

A kerti vetemények, hüvelyesek és káposztafélék a kedvezőbb időjárás hatása alatt felgyarapodnak és előbbi elmaradottságukat, a bab- és dinnyefélék kivételével jórészt helyrehozották. Több helyütt a gyomok nagyon elrejtették a veteményeket: a káposztaféléket pedig a földi bolhák károsítják. A komló kielégítően fejlődik és erős ágakat hajt, a köles kisebb kivételéktől eltekintve, szépen javult, habár helyenkint sok benne a gyom. A lenvetések csak részben, a kendervetések azonban többnyire jól és helyenkint igen jól állanak. A len nagy részét elvirágozott, sőt a korait az Alflődön nyúni kezdik. A kender néhol szintén kezd virágozni.

A dohány fejlődésében némileg még visszamaradt, de többnyire kielégítően gyarapodik. Másodszeri kapálását részint bevégezték, részint folytatják. A cukorrépa- és takarmányrépa-vetések nagybőrra dusan és erőteljesen, sőt néhol rohamosan fejlődnek. Harmadszeri kapálásukat sok helyütt a gyomok tömeges fellépése hátráltatja.

A here- és lucerna-vetések, melyek első kaszálását néhol még most sem bírták betakarítani, szépen növelik második hajtásukat, mely az első vágásnál jobb termést ígér. A második kaszálást helyenkint már meg is kezdték. A zabosbukkónt kaszálják, többnyire kielégítő eredménnyel. A osalamádé-vetések néhol javultak de néhol még mindig gyengéek. A muhar, habár nagyon gyomos, de elég jól fejlődik. A rétek anyaszeva-termését többnyire betakarították, de néhol a betakarítás még folyamatban van. A szénatermes több helyütt kedvezőbb eredményt adott, mint várták, de minőségét az eső többnyire megromította. A sarju nagybőrra jól fakad. A legelők tűnővése többnyire kielégítő, de szárazabb helyeken már esőt kíván.

A szőlőben az országnak számos vidékén tudvalegőleg tetemes igyások voltak, ott azonban, ahol a lagy annak idején kárt nem okozott, a szőlő a Királyhágón tuli részek kivételével, általában jó termést ígér. A korai fajták elvirágoztak, a későiek most virágoznak. A kötözés, kapálás és permétezés folyamatban van. Ez utóbbi több helyütt ismétlik, mivel az első permétezés az eső le mosta.

A gyümölcs-termes az ország nagyrésztben gyengéek ígérkezik, és hullás, valamint a hernyók okozta károk következtében mindinkább apad.

Ipar és kereskedelem.

A bosnyák kölcsönre, amelynek aláírása folyó hó 5-ikén zárul, a jegyzési helyekre nagy számban érkeznek jelentkezők, amelyeknek komolyságát főleg az a körülmény igazolja, hogy legnagyobb részét felévi vagy egyévi megtartási kötelezettséggel történnek. A bosnyák vasuti kölcsönre különben már ma is, mert a bel- és külföldi piacokon és az 1896-iki első ilyen kölcsön, amely 4%-os, 94 1/2-el jegyez, míg a második, 1898-ból való, 4 1/2%-os kölcsön mai tőzsdei jegyzése 10 1/2.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a vidéken Sopronból táviratozzák: Tegnap nyílt meg a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank itteni fiókja s az a rokonszeny, amelylyel ugy a nagyközönség, mint az ipari és kereskedői körök e fiók létesítését kísérik. Bizonyítja, hogy az a soproni piac és a vármegye szükségletének felel meg.

A newyorki tőzsze. New Yorkból jelentik július 3-iki keletet: A mai értéktőzsdén a forgalom a közzeig három hónapos szünet miatt nehézkes volt. Az ártolyamok kissé emelkedtek, mert az időjárás javult azokon a vidékeken, ahol most aratunk és mert remélik, hogy a pénzpiac kedvezőbben fog alakulni. Zárulat gyöngébb. Részvényforgalom 370.000 darab.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara július 8-ikán, kedden délután négy órákor teljes ülést tart.

Fizetésekre. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésekre jelenteti: Stadler E. kereskedő Budapest (Károly-kört 17.), Barna Adólf kereskedő Budapest (Dob-utca 53.), Hicel Henrik vendéglős Troppan, Blas és Weiss cég Nagy-Károly, Mittel Mór kereskedő Gurahumora, Stern Lipót kereskedő Bécs.

Szárszámok. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. Bécsben a kontingentál készáru 33.20 korona pénzben, 33.60 korona áruban.

Borjувásár. 1902. évi július hó 4-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényszerűságtől.) Felhajtás: Belldi élő borju 926 drb, lelt borju — db, bécsi borju — db, — db. nő-

vendékmárha 2 darab, bárány élő — darab, lelt bárány — darab. Arjegyzések. — Belldi élő borju I. rendű 76—86 l-ig, kivételes 88 —, II. rendű élő borjúkét 64—74 l-ig, 1 kilónkint, lelt borju I. r. — l-ig, II. r. — l-ig, 1-16 l-ig, kivét. l. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjúkét 66—62 l-ig. Növendékmárha — l-16 l-ig, I. r. — l-ig, közepminőségű — l-ig, alárendelt — l-ig, 1 kilónkint. Bárány élő — k., lelt bárány — k. kivételesen ár — k-ig páronkint. — Az irányzat élénk volt, az árak 5—6 fillérel kgkint emelkedtek.

Sertés-konzumvásár jelentés. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézése.) Július 3-án. Felhajtás: Zsirsertés ugyint 0reg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm 61 darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm 723 darab, könnyű 220 kilogramm 840 darab, süldő 58 darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 1187 darab. Hussertés ugyint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 140—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás Összege 1187 darab. Előző napi maradvány 12 darab, összesen 1199 darab. Eladott 1133 darab. Maradvány 66 darab. A vásár irányzata élénk. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: 0reg I. rendű 350 kilogramm felül — fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 80 — fillérig, kanló 80 — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 86—95 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 64—86 fillérig, süldő 56 — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig, kilogrammonkint élősltyban.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, július 4.

Lanyha irányzat mellett 8000 métermáza buza került a forgalomba 10—15 fillérral alacsonyabb áron.

Rozsot 10 fillérral alacsonyabb áron jegyezték. Más gabonaneműekben nem történt árváltozás.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 5 k. 8 K. 90 l., 100 mm. 78 5 k. 8 K. 85 l., 350 mm. 78 k. 8 K. 70 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 70 l., 100 mm. 78 5 k. 8 K. 75 l., 100 mm. 77 k. 8 K. 50 l.

Feljermegyei: 150 mm. 77 k. 8 K. 55 l., 100 mm. 76 k. 8 K. 40 l.

Pestmegyevidéki: 125 mm. 78 k. 8 K. 85 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 85 l., 150 mm. 77 k. 8 K. 60 l., 100 mm. 77 k. 8 K. 50 l., 200 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 l.

Bánsági: 1500 mm. 78 5 k. 8 K. 70 f.

Bácskai: 300 mm. 76 k. 8 K. 70 f., 300 mm. 76 k. 8 K. 65 l., 450 mm. 75 8 k. 8 K. 35 f.

Török-Bocsei: 500 mm. 77 k. 8 K. 20 f.

Raktáráru: 1000 mm. 77 7 k. 8 K. 50 f. 950 mm. 77 7 k. 8 K. 40 f., 500 mm. 77 7 k. 8 K. 35 f.

Tegnap délután eladott:

Bácskai: 500 mm. 75 6 k. 8 K. 50 f.

Mind három hónapra.

Zab: 100 mm. 7 K. 42 1/2 l., 100 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 20 l., 100 mm. 7 K. 15 l. 50 mm. 7 K. — l., 100 mm. 6 K. 90 l.

Tengeri: 200 mm. 5 K. 27 f. tiszavidéki.

Repe: Bánsági. 100 mm. 10 K. 25 f. ab tiszai hajóállomás.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kilogramm ára	
		K.-10	K.-1g	K.-10	K.-1g
Tiszavidéki	uj	76	8.40	8.50	8.70
"	"	77	8.40	8.65	8.80
"	"	78	8.50	8.75	8.90
"	"	79	8.60	8.80	9.00
Feljermegyei	uj	76	8.25	8.40	8.70
"	"	77	8.40	8.60	8.80
"	"	78	8.50	8.70	8.90
"	"	79	8.60	8.80	9.00
Pestvidéki	uj	76	8.35	8.45	8.65
"	"	77	8.40	8.55	8.70
"	"	78	8.45	8.60	8.75
"	"	79	8.55	8.70	8.85
Bánsági	uj	76	8.30	8.45	8.60
"	"	77	8.35	8.50	8.65
"	"	78	8.40	8.55	8.70
"	"	79	8.45	8.60	8.75
Bácskai	uj	76	8.25	8.35	8.50
"	"	77	8.30	8.40	8.55
"	"	78	8.35	8.45	8.60
"	"	79	8.40	8.50	8.65

Egyéb gabonaneműk	Kiló	Kilogramm ára	
		K.-10	K.-1g
Bors	uj	70—75	7.05
"	"	—	6.95
Arpa	uj	—	6.90
"	"	—	6.80
Zab	uj	—	6.80
Tengeri	uj	—	6.80
Repe	uj	—	6.80
Köles	uj	—	6.80

A határidőszálat folyamán a következő költséek történtek:

Októberi buza 1902. . . 7.32—7.28—7.35—7.30—7.32
 Áprilisi buza 1903. . . 7.67—7.63—7.66—7.65—7.66
 Októberi rozs 1902. . . 6.22—6.19—6.24—6.22
 Októberi zab 1902. . . 5.67—5.69

Aug. tengeri 1902. . . 5.11—5.09
 Májusi tengeri 1903. . . 5.11—5.12—5.13
 Augusztusi repce 1902. —

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902. 7.33—7.34
 Áprilisi buza 1903. 7.66—7.67
 Októberi rozs 1902. 6.23—6.24
 Októberi zab 1902. 5.68—5.69
 Augusztusi tengeri 1902. 5.06—5.07
 Májusi tengeri 1903. 5.13—5.14
 Augusztusi repce 1902. 11.10—11.20

Délután fél 5 órák arál:

Buza októberre 1902. 7.33—7.36
 Áprilisi buza 1903. 7.70—7.71
 Októberi rozs 1902. 6.28—6.27
 Októberi zab 1902. 5.71—5.73
 Augusztusi tengeri 1902. 5.05—5.06
 Májusi tengeri 1903. 5.13—5.14
 Augusztusi repce 1902. 11.05—11.15

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde, kedvező aratási kilátásokra, szilárd irányzat mellett nyílt meg. Az üzlet, nevezetesen Magyar Hitelrészvények és Leszámitóbank részvényekben szokatlannul élénk volt. Bécsi adások folytán délben általános elenyhülés következett be, különösen Ríamamurányi részvények képeztek erősebb kínálat tárgyát.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 678.50—679.—, Magyar Hitelrészvény 707.—708.25. Leszámitóbank részvény 436.—, Jelzálogbank részvény 464.—464.50. Ríamamurányi vasmű részvény 503.—, Államvasuti részvény 701.—703.—. Közüti vaspálya részvény 610.—korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.50 százalék. Magyar hitelbank részvény 705.75—707.50. Jelzálogbank részvény 464.25—464.50. Leszámitóbank részvény 424.—436.—. Osztrák hitelrészvény 676.75—778.25. Ríamamurányi vasmű részvény 498.—501.—. Közüti vaspálya részvény 607.50—610.—. Államvasuti részvény 699.—701.25 korona.

A 4 órai zárhatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 676.75, Magyar hitelrészvény 705.—, Leszámitó 433.50. Ríamamurányi vasműrészvény 497.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 699.25. Közüti vasut 607.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megjelölés alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ártolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 35.—40.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 42.—46.— korona, nagyszemű 43.—52.— korona. Disznózsír: budapesti 65.50—66.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 57.—57.50. korona, 3 darabos 60.—60.50. korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnaliszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona. Szilvai: slávoniai — korona, szerbiai — korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, július 4. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az Ausztria-Magyarország buzatermeséről szóló jelentések még egyre igen kedvezőek, minek következtében a vételkedv ma is nagyobb mértékben lépett előtérbe. Ez természetszerűleg maga után vonta az irányzat további lanyhulását. Buza észre 7.62—7.59, rozs észre 6.57—6.58, zab észre 6.01, tengeri július—augusztusra 5.26—5.25, tengeri szeptember—októberre 5.42—5.41, repce augusztus—szeptemberre 11.50—11.60 korona.

Zárhatkor: buza észre 7.67—7.64, rozs észre 6.64—6.62, zab észre 6.03 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde barátságos hangulatban indult esőndes üzletlen mellett.

A déli tőzsdén is csöndes volt a hangulat. Később általános üzletlenség mellett az irányzat lanyhult.

Zárhatkor teljes üzletlenség mellett gyöngye.

Bécs, július 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjáradék 120.80. Lisztai és szegedi kölcsön sorjegy 161.50. Magyar vasuti kölcsön ezúttal —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar leszámitó- és penzváltóbank 436.—, Ríamamurányi vasműrészvény 490.—, Magyar koronajáradék 97.80. 4%-os Magyar földterem. kötvény 97.75. Magyar hitelbank részvény 709.—, Magyar nyerevényi kölcsön sorjegy 206.—, Kassa-oderbergi vasuti részvény —, Magyar keresk. bank 2507.—, Magyar cukoripar 1350.

Bécs, július 4. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjáradék 101.80. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.80. 1860-os sorjegy 153.10. Osztrák hitelsorjegy 433.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegységit 452.50. Osztrák-magyar bank 1592. Déli vasut 64.—, Dunagőzhajózási részvény 885.—, Donányrészvény 293.—, Császári és királyi arany

11.30. Német bankváltók 117.30. 4 2/10-os ezüst járadék 101.75. Osztrák koronajáradék 99.65. 1864-iki sorsjegy 527.—. Osztrák hitelintézeti részvény 675.75. Unionbank 537.—. Osztrák Länderbank 418.—. Osztrák-magyar államvasút 699.25. Elbavölgyi vasút 446.—. Alpesi bányarészvény 401.75. 20 irak. arany 19.07. Londoni váltóár 240.05. Bécsi Tramway Lít B.—. Bécsi Tramway Lít A.—. Lápót kohó 370.—. Az irányzat bágyadt.

Bécs, július 4. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 675.50. Magyar hitelrészvény 703.—. Angol-Osztrák bank 230.—. Bécsi bank-egyesület 453.—. Union bank 538.—. Länderbank 418.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 699.25. Déli vasút 61.25. Elbavölgyi vasút 446.—. Északi-nyugati vasút részvény —. Dobányrészvény 293.—. Rimamurányi vasút 497.50. Alpesi bányarészvény 402.—. Májusi járadék 101.75. Magyar korona járadék 97.80. Török sorsjegyek 107.—. Német birodalmi márka 117.36—117.33. Napoleond'or 19.07.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, július 4. (Berliner tudósítás.) A tőzsde ma nagyon nyugodt volt. Az iparértékek legutóbbi emelkedését a tényleges viszonyok eddigi javulásával szemben részben tulajdonkelt tartják. Ez és a tegnapi düffelordó piaci jelentések, valamint a Kölnische Zeitungnak a ruhrvidéki kőszénpiacra vonatkozó nem éppen kedvező cikke győngyöztette a vevőkédvet. Kohó- és bányarészvények e miatt kissé gyengültek. Bankok jól tartották magukat. Vasutak nagyon csöndesek. Kanada-Pacific és maribergnyerészek szilárdak. Járadékok el vannak hangolva. Magánkamatok 1 1/2 %.

Berlin, július 4. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjáradék —. 4 1/10-os osztrák aranyjáradék 103.10. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar államvasút 149.6. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasuti beruházási kölcsön 100.10. Alpesi bányarészvény —. Discouto-Commandit 185.60. Altalanos villamosági Edison 179.10. Geisenkircheni 170.90. Laura-kohó 200.30. 4 2/10-os ezüstjáradék 101.90. 4 1/10-os magyar aranyjáradék 101.75. Osztrák hitelrészvény 212.60. Déli vasút 17.10. Károlyi Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.05. 4 1/10-os új orosz kölcsön 96.70. Török dohányrészvény —. Osztrák járadék 103.25. Magyar nitelbank —. Dynamit Trust —. Harpeni 170.90. Az irányzat nyugodt.

Berlin, július 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom: 4 1/10-os magyar aranyjáradék —. Magyar koronajáradék 98.10. Osztrák hitelrészvény 212.40. Osztrák-magyar államvasút 149.50. Déli vasút 17.10. Északi-nyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegyek 216.05. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo) Lombard —.

Páris, július 4. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —. 4 1/10-os osztrák aranyjáradék 103.70. Osztrák Länderbank —. 3 1/10-os francia járadék 101.75. Ottoman-bank 557.—. 3 1/2 1/10-os francia járadék 102.25. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút 81.—. 4 1/10-os magyar aranyjáradék 103.50. Párisi bankrészvény 1033.—. Osztrák járadék 102.35. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény —. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, július 4. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjáradék 101.80. 4 1/10-os osztrák aranyjáradék 103.05. Magyar koronajáradék 98.35. Osztrák-magyar bank 115.75. Déli vasút 17.20. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.45. Bécsi bankjegyesület 115.—. Villamos részvény 126.—. 3 1/10-os magyar aranykölcsön 86.85. 4 2/10-os ezüstjáradék 101.70. 4 1/10-os magyar aranyjáradék 101.75. Osztrák hitelrészvény 213.—. Osztrák-magyar államvasút 149.90. Északi-nyugati vasút —. Bécsi váltóár 85.15. Párisi váltóár 812.66. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 204.—. Az irányzat csendes.

Frankfurt, július 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arrolvamosok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 212.80. Német bank —. Discouto 185.25. Berlini kereskedelmi bank —. Geisenkircheni

—, Harpeni 171.10. Laura-kohó —. Olasz járadék 103.25. Az irányzat csendes.

Hamburg, július 4. (Zárlat.) 4 2/10-os ezüstjáradék 101.50. 1860. sorsjegy 153.50. Déli vasút 17.25. 4 1/10-os osztrák aranyjáradék 102.60. Osztrák hitelrészvény 210.40. Osztrák-magyar államvasút 149.25. Olasz járadék 113.10. 4 1/10-os magyar aranyjáradék 101.90. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 4. A sertésüzlet irányzata élénkebb. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 98—100 fillér. Öreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 106—108 fillér. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 104—106 fillér. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (párónként 240—280 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillér. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillér. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) 103—110 fillér. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 107—109 fillér. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 105—106 fillér.

Sertésüzlet szám 1902. július 3. napján volt készlet 46.669 darab. — 1902. július 3. napján elhajtattott 334 darab. 1902. július 3. napján elszállítottat 944 darab. 1902. július 4. napjára maradt készletben 46.659 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 4. —

Kinevezés. A pécsi kir. ítélőtábla elnöke Mányoky Ödön szegvárdi lakos végzett joghallgatót a pécsi kir. ítélőtábla kerületébe dipta an jogyakonokká nevezte ki.

Megyerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Héger Ferenc löseki főgimnáziumi ideiglenes rendes tanárt rendes tanári minőségében véglegesen megörösítette.

Névgyakorlat. Kohn József esztergomi lakos családi nevének Kovacsra, Orbán József Tápó-Szent-Mártonban állomásozó m. kir. eszterói Gyomaira, Hacker Albert félegyházi lakos Palmonostira, kiskoru Fleischmann Dezso varadi lakos Farkasra, Kohn Adólf bécsi lakos Kállaira, kiskoru Rosner Pál budapesti lakos Zadorra, kiskoru Rothausner Imre budapesti lakos Kövesdirre, kiskoru Fischer Ignác budapesti lakos Nagyra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Földnyeltek. A zágrábi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazó gyakovnikói állásra, — a békeesi ev. ref. főgimnáziumnál betöltendő természetrajz-földrajzi tanári állásra, — a székesfehérvári Szent-Rókus kórházhoz III. számú orvosi osztályán megüresedett főorvosi állásra, — a mező-kaszonyi járásbírósnál aljegyzői állásra hirdették.

Napirend.

Napló. Szombat, július 5. — Római katolikus: Cir. és Met. — Protestáns: Cir. és Met. — Görög-ortodox: (június 22.) Összéb vt. Zsidó: Siván 30. S. Korach. — Nap két: 3 óra 54 perckor. — Nyugszik: 7 óra 42 perckor. — Hold két: 3 óra 55 délelőtt. — Nyugszik: 7 óra 19 perckor este.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 óratól 7-ig. Belépődíj 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi kiállítás (Csillag-utca 15. sz. a.). Nyitva van délelőtti 9 óratól délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtti 9-től 1 óráig. A Földtanú intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) d. e. 10-től 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtti 9—1 óráig. Az új országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtti 10—1 óráig 40 fillér, azontul este 6 óráig 1 korona belépődíj mellett. Mentőgyűlési helyiségei a Markó- és Sólom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig. Egyetemi füvészkert az Üllői-uton délelőtti 7 óratól 12 óráig és d. u. 2 óratól 7 óráig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtti 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmörtönténi gyűjtemény, továbbá a ház-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség arúsiállítását is eszközöl) a városligeti parkcsarnokban nyitva: délelőtti 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltégek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, július 4.

A nyugati maximum kelet felé nyomult és magva délnyugati Magyarországot felett van, az aia-szonyi levegőnyomás pedig Országszág felé tartózkodik.

Európában szárazabb és melegebb lett. Hárzánkban az idő változókéony, a hőmérséklet az éjjel nagy mértékben süllyd és északon, meg Erdélyben viharos szelek fújnak. Eső az ország északi, meg délkeleti megyéiben fordult elő, itt-ott zivatarral.

Kilátás: A hőmérséklet emelkedésével száraz idő várható.

Vizálla.

Table with columns for various locations and their corresponding values. Includes entries like 'Duna', 'Tisza', 'Kőrös', 'Danubius', etc.

Advertisement for Dr. Füredi, a specialist in internal medicine and surgery. Text: 'Biztosan és alaposan gyógyít minden titkos betegséget... Dr. Füredi...'

Advertisement for 'The Gresham' life insurance company. Text: '„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban... Budapest, V. Ferenc József-tér 5-6...'

Advertisement for Dr. Káldacsy's electrotherapy clinic. Text: 'Titkos betegségek ellen... Dr. KAJDACSY, v. cs. és kir. orvos...'

Advertisement for a medical device for hernia treatment. Text: '!FONTOS! SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK! Sérültek ne mulasszák el...'

Advertisement for Legjobb Legjobb Legolcsóbb PAP... by Gichner Janos. Text: 'Legjobb Legjobb Legolcsóbb PAP... GICHNER JANOS...'

Advertisement for Tóth Kálmán's electrotherapy clinic. Text: 'TÓTH KÁLMÁN... * * * * * Összes * * * KÖLTEMÉNYEI...'

Színházak, szórakozó helyek.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. július hó 5-én.
Kovács Mihály a Nőpszínház tagja mint vendég.
Szép Heléna.
Operett 3 felvonásban.
Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. július hó 5-én.
Gyöngyi Izsó vendégfelléptével.
A demokráta.
(Kürse Lába Mór.)
Eredeti fővárosi életkép dalokkal és táncokkal 4 felvonásban. Irta Föld Mátyas. Zenéje Barna Izsófal.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

Magy. kir. honvédezenekar

Langversenyek minden nap a Szt. Lukácsfürdő nagyvendéglőjében, a Dunaparti egészségpontján. Kifűző, étel, italok, jókiszolgálás olcsó áron.
Saját üzem. Új üzletvezetőség.

Ős-Budavára.

Nyitva d. n. 6 órától reggel 4 óráig.
Egészen új varieté-műsor.
The Manhattan-Quartett
kalforniai utcai énekesek.
D' Aolo-troupe o. zenelőlet; The G Harrison's angol dal és tánc; **Janovsky-troupe** közönségszerető; **Miss Glizella** variety tréfás duett; **Bauer Róza** operett énekesnő; **The Masquerader's** angol álarcos-tánc és a többi elősrand specialitás.
A Binder-család
széleskörű ingyenes mutatványai a 200 lábnyi sodronyon est 8 és 12 órákor.
E. PRANDI mech. színháza.
Amerikai lovadás. Sok más szórakozás.
Egy 10.000 kor. ért. automobil kísorsolása!
Soraigye 3ra 1 kor. Kapható a pénztárnál.
Belépődíj 60 fillér, gyermekek 20 fillér.
Kedvenc öngyes levek minden úszóházban.

Butor!

Saját készítményű diványok, ottománok, szalon garnitúrák, affrik- és löszömráczok valamint sodronygyépek, obédli- és hálozobabutok, ingadékok, papok, katonatáncok, függőlámpák és konyhaberendezések, jó, azold kivitelben előnyös részleltetések is jutányos áron kaphatók. Tisztelt úr! papok, katonatáncok, függőlámpák és konyhaberendezések, jó, azold kivitelben előnyös részleltetések is jutányos áron kaphatók. Tisztelt úr! papok, katonatáncok, függőlámpák és konyhaberendezések, jó, azold kivitelben előnyös részleltetések is jutányos áron kaphatók.
Náthán Ignác
butorfraktúra Budapest, VII., Erzsébet-körút 23.

CIRKUSZ CARRÉ OSZKÁR

(az állatkertben).
Ma szombat, július 5-én este 7 1/2 órákor
nagy diszeloadás
egészen új és kiváló műsorral.
Fellepnek a legjobb művészek és művésznők, Carré Oszkár igazgató az ő mostori idomításaival, valamint fellép
Prof. Norton B. Smith

a londoni kir. mezőgazdasági intézetből; rendkívül érdekes bemutatása itteni tulajdonosok rosszindulata lovaknál, bismut-lóval színi. hihetetlen eredményrel, a cirkuszi művészet legnagyszerűbb attrakciója! Rosszindulata lovak, mint rugósak, harposak, csikósok, csikók, idegesek, ledések stb. tulajdonosi felkeltés, hogy ilyen lovakkal a cirkusza jelenkozenek, ahol Prof. Smith azokat megjavítja és megszelídíti. Minden állatkész teljesen kizárva!
Holnap, vasárnap 2 nagy előadás, délután 4 és este 7 1/2 órákor, mindkét előadásban
Prof. Norton B. Smith.

Tarcsa-gyógyfürdő

Vas megyében.
Glaubersó tartalmú szénsavdús vasforrások.
A legújabb módszerek szerint berendezett pezsgő és fűványvíz, valamint vasláp-fürdők. Kellemes, hívás igálj; a környéken minden igényemet megfelelő olcsó lakások; villanyvilágítás, 2 jó vendéglő, gyógyszerár, naponta kétszer zene; szép kirándulások. A női szertok bántalmak, sápkör, verszőgenység, továbbá a légzési és emésztési szertok bajai ellen kiváló orvosi tekintélyt ajánlják.
Az évad kezdetétől június 10-ig és augusztus 15-től szeptember 20-ig teljesen olcsóbb árak. Felvilágosításra szolgálat és kivánatra prospektust küld a fűrdőigazgató. Alldandó fűrdőorvos dr. Rohrer Aladár I. m. (forvos, Tarcsa) Károly-forrás küldömben mint övszer járvány esetén ivóvízét ajánlják. Megrendelések Tarcsa fűrdőigazgatóhoz és Budapest 8-as ker. Le. cs. és kir. útv. szálitáshoz (V. Erzsébet-ter. 8. sz.) intézendők. Posta- és táviratállomás helyben. Vasuti állomás Felső-Eör, a Szombathely-Pinkafő vonalon, honnan a 30 perces jár. (6 óra) kékű fűrdőbe a közlekedést kényelmes hűv. és társasokai (omnibusok) látják el; 1 négyüléses békocsi 4 K. 50 fill. társasokgn 1 hely 80 fill. — Jegyek váltakozó a vasuti kálauznál Szombathely és Felső-Eör között.

Budapesti Rőser-tanintézet

Ötvenedik évfolyam. Tanulók száma 16135.
8 osztályos nyilvános felső kereskedelmi iskolák, 4 osztályos nyilvános polgári iskola, Nevelő-internátus, beltratók: augusztus 30-tól szeptember 5-ig. Ertesítő kinyvót küld: **Rőser János igazgató,** Budapeston, VI., Arad-utca 10.

Dr. RENNERT VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)
Az intézetben gyógykezelés alá vételnek különböző ideg- és gerincbajok, almalanság, sereütés, ideges gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhosága, ideges szívánálalmak stb. — Alkalmazásban levő gyógyeszközök: A tudományos vizsgyóztatómó összes eljárásai kívül, szénsavas fűrdők (naubelmi eljárás, szivabojosok számára), fény-fűrdők (felhőséknél és eszozos bántalmaknál), az elektroforézis minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció), masszázsz (orvosilag vagy vibráció alakban, vagy elektro-masszázszal stb. Árak mérsékeltek. Prospektus kivánatra.

Pótcsofőtömeg-eladás.

A vb. Bauer J. (József) budapesti cég esdőtömegének a pótcsofőtömeg I. 1-60. és II. 1-60. tételezők alatt 14904 kor. 50 f. beszerzési árban és illetve 9431 kor. 35 l. beszerzésben leközölti postaküldemények és eszdelyi részben hűbésárak egy tömegben azt ajánlani verseny után el fognak adni. Az ajánlatok Altmann Ignác ügyvéd, eszdőválasztmányi elnök urhoz (Budapest, V. Mériog-utca 1.)
1902. július hó 12-ének d. n. 6 órájáig nyitvatartók ba, a hel egyfeljellel bántapénzűl a becserétek 10 százaléka képezőben is lehetnek.
A eszdőválasztmány a becsert ajánlatokat az ajánlati határidő eltelte után ugyanott azonnal elintézés alá veszi, fontárak azonban fogják, hogy az ajánlatok közül szabadon választva eszdő, eszdő azokat vissza is utasíthatas.
A várdó, kinek ajánlatot elfogadatik, a megveszté ingert a választmány határozatának hozatalától számítottan 48 óra alatt átvonni és a vételárát alidótt tömegeszdőknél, a bántapénz betételével, ugyanazon idő alatt eszdőben kifizetni tartozik, eszdőben bántapénzét vesztik a vételi ügylet somlásá válók.
Az árak és a letitár az ajánlati határidőben vasár- és ünneppont kivétel d. n. 2-3-ig VII. Akáofa-utca 36. sz. üzlet-helyiségben megtekinthetők.
Az árak megvesztéget és minőségéert, a választmány eszdővel szem vállal.
A vételigénylet után illekedik a vérd fizeli.
Budapeston, 1902. június hó 25-én.
Dr. Kőrösi Manó
ügyvéd (V., Kálmán-utca 17. sz.), mint vb. Bauer J. (József) cég eszdőtömegeszdőkné.

A Magyar Tudományos Akadémia

által legújabbban
a BULYOVSKY-díjjal
kittüntetett munka:
Szatirák.
.... Irta
KOZMA ANDOR.
Ára fűzve 5 K. 20 fill. Vászonkötésben 7 korona.
Megjelent és kapható az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 54. sz.

Zsedényi Aladár A CSICSA.

(Bécsai historik. III. kötet.) Budapest, Atheneum. Ára 2 korona.
A sajtó eszdőveléménye szerint egyike a legérdekesebb újdonságoknak. Zsedényi Aladár a Bécska kronikás az 5 számban hazánkban érdekesseget mutatja be, mestari masszőveléssel, szókitalan, eredeti modorban. A háttal teljelen eszdőgyűjtés historik néprajzi szempontból is igen becsesek az irodalomra, s így nemcsak szórakoztatnak, de tanítanak is. Fiatalokat, öregeket egyaránt mulattatnak Zsedényi historik, melyeknek pontjeit a Bécska specialitással: a bor, a szerelem és a kártya.
Ára 2 korona.
Megrendelhető az Atheneum eszdő-tára. Budapeston. VII. Kerepesi-út 54. sz. és minden könyvkereskedésben.

ENZT

SORSJEGYEKRE ÉRTEKPAIROKRA (visszaszedhető tel-eszdő szerinti kisebb részletekben is) bármily eszdőzetet igény olcsón ad.
Kövyer Armin
bank-és váltó-tel-eszdő eszdőgyűjtő. Budapeston. IV. k. Ferenciek-ter 9. Gróf Csáky-palota.
Magy. kir. államasvatuk.

Pályázati hirdetésny.

A magy. kir. államasvatuk igazgatósága a jövő 1903. évben, eszdőleg 3 éven át szűkséges kocsi tengerlyek szállitásának biztosítását óhajtván, eszdőnt nyilvános pályázatot hirdet.
Az ajánlatok legkésőbb folyó évi július hó 15-nek déli 12 óráig betérjesztendők, a bántapénz pedig folyó évi július 14-én déli 12 óráig beküldendők.
A pályázatra vonatkozó részleteket felteltek a mennyiségek, ugyszintén az általános és különleges szállítási felteltek a magy. kir. államasvatuk anyag-és lőtárbeszerzési szakosztályánál (Budapest VI. Andrássy-út 73.) megtekinthetők.
Budapest, 1902. jun. hó. Az igazgatóság. (Utánnyomásf nem díjaz.)

DEÁK FERENCZ ÉS MUNKÁI

DEÁK FERENCZ EMLÉKEZETE.
E közzé cím foglalja össze két vastag kötetben a nagy államfűrdő összes munkáiból kiválasztott gondolatokat és a hazai bölcseket leveleit. E két kötet a legkiválóbb tanulmányi jobban megvilágítja Deák Ferencz nagyságát, politikai eszdőnérdét, puritán életbölcsezeit, veszdő-eleit, lelki világot és pártatlanul nem veszté. Az I. kötet címe: Gondolatok. A II. kötet címe: Levelek. A két kötet ára dombornyomással czinképpel ellátott, díszes, eszdő vésonkötésben 22 kor. 40 fill., fűzve 10 kor. Egy-egy kötet ára külön-külön II kor. 10 fill., fűzve 8 korona. Minden kötet önálló egész.
Megrendelhető a
LAMPÉL RÓBERT-FÉLE (WODIANER F. ÉS FIAI)
császári és királyi udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Guzi-kenőcs

A világhírű Guzi-kenőcs jóságos verőkörmöt anynyira megsza-porította, hogy kénytelen voltam cipőgyáramat nagyobbitani és így eszdőntul

Főüzlet Kerepesi-út 30.

Fiók üzlet Deák-tér 6. alatt van. Mindenki, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű kenőcsöm jóságáról, ki címét velem közli, 1 tégely Guzi-kenőcsöt és egy 100 oldalas képes árjegyzéket kap ingyen és bérmentve. Minden vevőm I pár elegáns sámrát és egy tégely Guzi-kenőcsöt, mely 6 hónap elgendő kap ingyen.
Mértéknek elengedő, ha harisnyába egy papírlapra állva, a lábtalp körvonalát lerajzoljuk. Nem megfeloledt a pénst haladéktalanul visszaadom.
Postaköltség 30 kr.
Fűrdő, sima cipő, erős — 3.—
Női, szorog eszdő — 2.—
Elegáns, gavallér, fűrdő — 3.20
Divatos, barna, fűrdő cipő 3.50
Elegáns boxbűrdő, fűrdő vagy
Elegáns boxbűrdő, fűrdő — 3.50
Elegáns boxbűrdő, fűrdő — 3.50
Tiszt. tikbűrdő sima cipő 4.—
Elegáns v. barna fűrdőcipő — 2.50
Postal eszdőküldés az egész világra.
Agulár Ignác
Budapest, Kerepesi-út 30.

Állandó Butor Kiállítás.

Nemcsak Budapest főváros, de Magyarország és Ausztria legnagyobb Műasztalos és Kárpitos Butortelepe
Grófai választék a legszolidabb és legmodernebb lakásberendezésekből, a legegyszerűbb polgári berendezésektől a loginómodus urasági butorzatokig. — Butoraink minőségéert irásbeli kezesseget vállalunk gyors és pontos kiszolgálást biztosítunk. — Számtalan megkeresésekre értesítjük t. vevőinket és a n. é. közönséget, hogy üzletünk csakis kizárólag VIII. ker., Kerepesi-út 9/a. alatt van a Pannónia-szálló és Nemzeti színház mellett.
Patyi Testvérek fő- és székvárosi butortelepe
Nagy butor album I korona postabélyeg beküldése után bérmentve kapható.

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

1902/1903. évben negyvenhatodik évfolyamát nyitja meg. Új szervezete szerint az intézet két tagozatra oszlik: a) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájára, melybe a beiratások az V. ker., Alkotmány-utca 11. sz. a levő iskolai épületben f. évi szeptember 1-től 5-ig naponként a déli-ötletti órákban tartatnak. b) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia akadémiái tanfolyamára, melybe a haligatók csak érettségi bizonyítványok alapján ugyanott szeptember 10-től 15-ig iratnak be. Az intézet szervezését, fölvetéit fölvetéit, alapítványi és tandíjmentes helyeit, eszdőndíjait stb. tárgyazó tudósításokat kivánatra mindenkinek megküldi a
Budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatósága
(V., Alkotmány-utca 11. sz.)

